

MAGYAR ÖNKORMÁNYZATI

A DÖNTÉSHOZÓK LAPJA

Tükör

19. évfolyam
2013. március

Költségvetési
csapdában

4

Budapest
gettója

10

Összeolvadó
víziközművek

14

Újraéled
a népopera

25

7. oldal

**BUDAFOK
SZÉKELY
ZÁSZLÓJA**

*Mutassa be Ön is települését!
Mutassa meg, amire büszke lehet!*

Önkormányzati image-filmek korrekt áron!

Divat látszani, fontos ismertté válni.
Segítünk győzni.

- Profi szakembergárda
- Határtalan kreativitás
- High-tech felszerelés

Új Levédia Médiaügynökség és Kiadó Kft.

2100 Gödöllő, Fácán sor 88.

telefon: (+36 30) 9227-292

ujlevedia@gmail.com

ÚJ LEVÉDIA

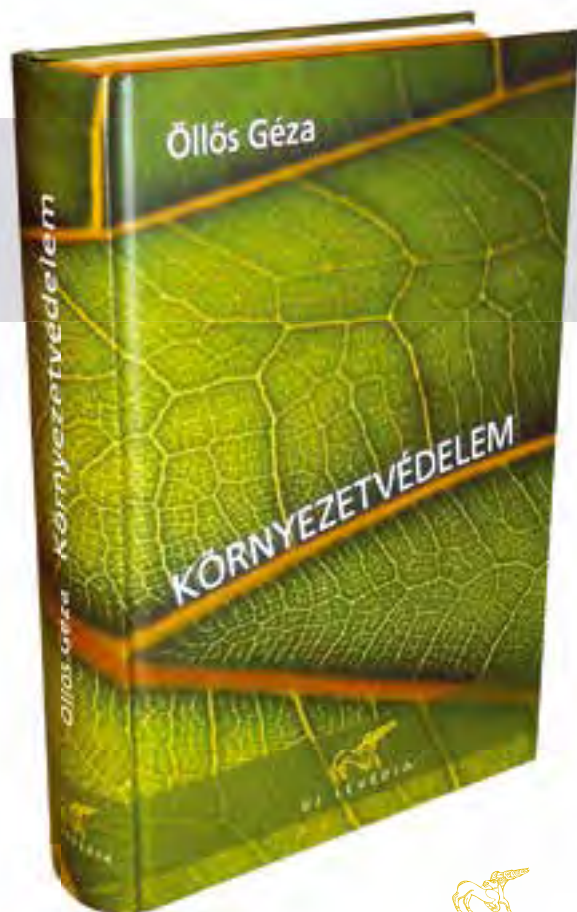
MINDEN, ami

betű

BÁRMI, ami

kép

Megjelent a környezetvédelmi
szakemberek „Bibliája”

Öllős Géza: Környezetvédelem

- Egy több tudományágat átfogó szakkönyv az utolsó polihisztortól, Budapesti Műszaki Egyetem „nagy öregjétől”, professor emeritus Öllős Gézától.
- Egy nonprofit alapon, korlátozott példányszámban kiadott hiánypótló szakkönyv 736 oldalon, 600 ábrával.

Bolti ára: 10 000 Ft

Rendelje meg közvetlenül a kiadótól
kedvezményel az ujlevedia@gmail.com e-mail
címen, és a postaköltséget is mi álljuk.

KEDVEZMÉNYES ÁR: 9000 FT

ÚJ LEVÉDIA

Tartalom

AKTUÁLIS

- 4 Költségvetési csapdában
- 7 Budafok székely zászlója
- 8 Rövid hírek

SIKERSZTORI

- 10 Budapest gettója, vagy Európa belvárosa?

VALÓSÁG

- 13 A kontroll kontrollja

KÖZÜZEM

- 14 Háromszázból harminc
- 16 A békéltetés előszobája
- 17 E-mobilitás Magyarországon
- 18 Okostelefonnal az energia-optimalizálásért

ZÖLD JÖVŐ

- 20 Hiányzó épületenergetikai támogatások
- 22 Tótszerdahely lapátkerekes vízi erőműve

PRAKTIKA

- 25 Újraéled a népopera
- 26 Ismerd meg hazádat!

KITEKINTŐ

- 28 Jótékonyági bál a magyar főiskoláért

KARIZMA

- 30 Egy magyar az ukrán parlamentben

Ergotop Kft.

A Magyar Termék Nagydíj pályázat Kárpát-medencéért emlékdíj (2012) birtokosa.

Impresszum

MAGYAR ÖNKORMÁNYZATI TÜKÖR

Főszerkesztő: Bertók T. László
Főszerkesztő-helyettes: Szarka Sándor
Tördelés: Valkóczy József

Szerkesztőség címe:

1085 Budapest, József körút 68.
Telefon/fax: (+36 1) 334 1974
E-mail: motszerk@gmail.com

Kiadó:

Ergotop Kft.

1085 Budapest, József körút 68.

Kiadásért felel: Galsa László ügyvezető igazgató

E-mail: ergotop@t-email.hu

HU ISSN: 2063-6326

Nyomda: Komáromi Nyomda és Kiadó Kft.

Megjelenik: havonta

**HIRDETÉS-
FELVÉTEL:**

BEREGSZÁSZI MIKLÓS hirdetési vezető

Tel./fax: (+36 1) 220 3760

Mobil: (+36 70) 519 4434

onkortukor@gmail.com

A LEGOLCSÓBB SPORT

Egyik kézzel adni, a másikkal elvenni! Műkedvelő futóként elmélkedem ezen, mialatt a margitszigeti gumipályán teljesítem szokásos penzumomat. Ilyenkor, amikor a levegőben már érezni a bimbózó tavasz édes leheletét, élénk színű melegítőmbe bugyolált sokaság lepi el a szigetet.

A futás állítólag a legolcsóbb sport: nem kell hozzá más, csak

egy pár tornacipő. S hogy ezt valóban egészséges környezetben tehessék, sokan több kilométerről is elautóznak a szigetig. Pár éve kezdődtek a gondok. Az autókra mindig oly figyelmes közterület-felügyelők kiszúrták, hogy a futók nem állnak be a fizetős parkolóba, hanem egyszerűen otthagyják járműveiket a járda mentén. Dühödte harcot hirdettek ellenük. Megtöbbszörözték a megállni tilos táblákat, acélkarókkal zárták el az út menti hézagokba vezető feljárókat, majd kezdetét vette a pénzbegyűjtő hadművelet. A „legolcsóbb sport” óvatlan szerelmeseit ettől kezdve 6-8 ezres büntetések várták.

De sebjaj, a főváros azért mégsem sportoló-ellenes! A hivatalos parkolóban az első félóra ingyenes. Mintha a kedvezményt épp a futókra találták volna ki. A dolognak csak egyetlen szépséghibája van – dolgozik bennem a kisördög edzés közben: a legtöbb amatőr 30 perc alatt képtelen körbefutni a szigetet. Én, a néhai profi is csak úgy tudom megcsinálni, hogy a gyilkos vágta után szemembe csorgó izzadsággal vágom be magam az autóba. Erre azért van szükség, mert ha túllépek az időkeretet, a rafinált díjszabás miatt nem csak a többlet-perceket, de az egész első órát ki kell fizetnem. Ez a kiemelt díjkategóriás Margitszigeten 525 forintot jelent. Ami egy magamfajta, naponta futó sportembernek havi 16 ezret vehet ki a tárcájából. Ekkora összeg tökéletesen alkalmas rá, hogy a legtöbb sportolni vágyót visszatartsa attól, amire egyébként 400 milliót költöttek a futópálya építtetői: az egészséges tömegsporttól.

Ám a futóellenes magatartásnak ezzel még sincs vége. A sportolni vágyók elüldözését a fővárosi közgyűlés legfrissebb határozata teszi teljessé. Az ingyenes parkolási időszakot 10 percre csökkentették. Nyilván, hogy már a Gyalogkakukk se úszhassa meg a díjfizetést.

Ma már kevesen tudják, hogy 1919-ig minden látogatónak fizetnie kellett, ha a Margitszigetre lépett. Napjainkban mintha újjáéledne a régi vámszedési gyakorlat – tekintet nélkül arra, hogy a prés esetleg hosszabb távú társadalmi célokat veszélyeztet. A történet üzenete világos: aki nem tud fizetni, annak nem jár az ízület-kímélő gumisalagos futópálya. S nem számít az sem, hogy egy kormányzati kutatás szerint a sportolás általánossá tételével százmillió forintnyi kiadástól lehetne mentesíteni a társadalombiztosítást. Az, persze egy másik kassza, és így már érthető a dolog.

Szarka Sándor, főszerkesztő-helyettes

Címlap fotó: Somfai Sándor

Költségvetés

■ SZÖVEG: SZARKA SÁNDOR

Csapdahelyzetbe kerültek az önkormányzatok. Az új önkormányzati törvény szerint ugyanis nem lehet deficit költséget elfogadtatni a településeken. A polgármesterek jelentős része ugyanakkor azt hangoztatja: a rendes bevételekből nem jut jó néhány önkormányzati feladatra. Különösen a település-specifikus, és a rendkívüli kiadások fedezete hiányzik.

Jelentősen csökkentek januártól a települések bevételei. Az iskolák átvállalásával együtt az állam a működtetés forrásait is elvonta. Év elejétől az önkormányzatok nem kapják meg a személyi jövedelemadóból eddig nekik járó 8 százalékot, sőt iparüzési adóbevételek 0,5 százalékát is a járási kormányhivatalok fenntartására kell átengedniük. Korábbi becslések szerint az így kieső bevételek az önkormányzati költségvetések hatodát-negyedét viszik el. S valóban, a Magyar Önkormányzatok Szövetsége által

február közepén szervezett konferencián a jelenlévők úgy becsülték: a városok esetében 12, a falvaknál 5-20 százalék (átlagban 17 százalék) a hiány.

LÉK A SZEGÉNYEKNÉL

A Gémesi György vezette szövetség az önkormányzati költségvetések tarthatatlanságára hívta fel a figyelmet. A téma fontosságát mutatja, hogy a Grassalkovich-kastély felújított lovardájába 480 polgármester jött el megosztani aggodalmait. Egy tavaly bevezetett jogszabály ugyanis gyakorlatilag matt-helyzet elé állítja a komolyabb saját bevételeket nélkülözni kénytelen településeket. Ez ugyanis megtiltja, hogy az önkormányzatok hiányt tervezzenek költségvetésükbe – aki ezt mégis megtenné, az kizárja magát minden állami támogatásból. A szegényebb településeken ugyanakkor – vélik a polgármesterek –, a bevételek nem biztosítanak fedezetet még a csökkentett feladatok ellátására sem.

– A pásztói kistérség 26 településének 90 százaléka képtelen hiány nélkül megtervezni költségvetését – hívta fel a figyelmet Susák Imre, Pásztó polgármestere. A települést súlyosan érintették az elvonások, eddigi 3,5 milliárdos költségvetésük 1,5 milliárdra szűkült. Az intézményekre fordított kiadásaikból így 227 millió forint hiányzik. Ebből 145 millió forintot tesz ki az oktatási intézmények fenntartása, s további 30 milliót a gyermekétkeztetés. Ahogy a polgármester hangsúlyozta: természetesen megtehet-

Gárdonyi Géza Általános Iskola, Pásztó:
Az oktatás fenntartására 145 millió forint hiányzik

Idősek napközi otthona, Ozora:
Csak júniusig tudják működtetni

si csapdában

nék, hogy a továbbiakban nem működtetik a veszteséget termelő szolgáltatásokat, ám megítélése szerint ezekkel a települések az állam számára is fontos közszolgáltatásokat látnak el.

– Júliustól kénytelenek leszünk becsukni az idősök napközi otthonát, 2014. januárjától pedig a roma családsegítőt, s valószínűleg erre a sorsra jut a helyi konyha is. Csak úgy tudjuk biztosítani a nullszaldós költségvetést, ha teljesen megszüntetjük a civilek támogatását, mindenről leszoktatjuk a lakosságot – vélekedett Schranz Istvánné, a tolna-megyei Ozora polgármestere. A település azért kerül nehéz helyzetbe, mert lakosainak 40 százaléka nyugdíjas, további 10 százalék pedig a roma kisebbséghez tartozik. Igen korlátozottak a lehetőségek a helyi adóbevételek növelésére. Ennek megfelelően csak 10 millió forintos hiánnyal tudnák megtervezni idei költségvetésüket.

A polgármesterek egyetértettek abban: elsősorban a kistépülések számára jelent gondot az adóbevételek elvonása. Bár a kormányzat új adók kivetésében kreativitásra biztatta a polgármestereket, a legtöbb kistépülésen valójában nincs helyi vállalkozói réteg, s az újabb terheket viselni képes polgárság sem. Mint például a Szolnok megyei Tiszaburán sem, ahol a lakosság háromnegyede cigány, s 800 munkanélkülit számol a falu. Farkas László polgármester szerint a jelenlegi anyagi feltételek mellett nem biztosíthatók a működéshez szükséges bevételek.

VESSZEN, AKI KILÓG A SABLONBÓL

Az önkormányzatok új támogatási rendszere szigorúan feladat-finanszírozott, ugyanakkor gondot okoz azon önkormányzati feladatok ellátása, amelyek nem illeszthetők be az egységes sablonokba. Több polgármester szóvá tette például, hogy nem találnak sehol keretet az esetleg a települések gondozásában maradt temetők fenntartására. Hogy mennyire nem voltak figyelmesek a szaktárcánál az egyes finanszírozási jogcímek összeállításánál, bizonyítja, hogy például a polgármesterek fizetésére is elfelejtett megfelelő sort képezni az állam. Ez utóbbira egyébként a Belügyminisztérium jelen lévő osztályvezetői is csak annyit tudtak mondani: nem kell annyira mereven értelmezni az egyes támogatási sorokat.

– Tavaly adtuk át a lakosságnak a település új bölcsődéjét, amit uniós forrásból építettünk – hívta fel a figyelmet egy újabb speciális problémára Gódor Lajosné, a Pest-me-

TÁLLAI ANDRÁS, önkormányzatokért felelős államtitkár:

– Néhány év alatt teljesen új rendszerre állítottuk át az önkormányzatok gazdálkodását, természetes, hogy ilyenkor nehézségek is felmerülnek. Az önkormányzatok számára legfájóbb pont, hogy eddig a jövedelemadó 8 százalékát szabad döntésük alapján költhették el. Ez valóban megszűnik, az idei évtől kizárólag nevesített feladatra kaphatnak finanszírozást. A támogatásokat most a 2011-es év konkrét teljesítéseihez kötjük: mennyit költött a település óvodára, kulturális feladatra, mennyit az üzemeltetett villanyvezetékek hossza, a belterületi zöldfelület vagy a temetők nagysága.

Természetesen elképzelhető, hogy egyes települések bizonyos feladatai nem illenek bele az általunk elképzelt keretekbe. Ezért is hangsúlyozzuk, hogy 2013 átmeneti év, az idei tapasztalatok alapján folyamatosan módosítjuk a rendszert. E feladatok pótlólagos finanszírozására 45 milliárd forintos tartalékot képezett a költségvetés. Amennyiben tehát egy település úgy látja, hogy csak deficittel tudja tervezni a költségvetését, azzal ugyan megsérti az önkormányzati törvény 111. paragrafusát, de ebből még nem következik sem jogi, sem anyagi szankció. Elindul egy törvényességi felügyeleti eljárás, amelynek keretében, amennyiben indokolt, megpróbáljuk kezelni a finanszírozási problémát. A deficitessé válás tiltásával valójában azt szerettük volna elérni, hogy megváltozzon a gondolkodás, és felelősségteljesebben szervezzék pénzügyeiket a települések. 3177 költségvetést kell megvizsgálunk, s mondhatom, a többségnél nem lesznek ilyen problémák.

gyei Dány polgármestere. – Amikor a beruházásról határoztunk, még nem tudtuk, hogy a település költségvetése 600 millióról 300 millió forintra csökken.

Bár hitelt nem vettek fel, a felére csökkent keretből a működtetés biztosítása is nagy kihívást jelent. Állami segítségre alig számíthatnak, a bölcsőde fenntartása ugyanis nem tartozik a kötelező települési feladatok közé. Ám be sem zárhatják az intézményt, a brüsszeli támogatás feltételeként ugyanis vállalniuk kellett, hogy öt évig bölcsődéként működtetik azt.

Csákváron a helyi kistérséget ellátó orvosi ügyeleti központ fenntartása jelent gondot. Az intézmény fenntartása 26 millió forintba kerül, ám ebből az OEP mindössze 4,6 milliót finanszíroz.

– Próbáltunk megállapodni más szolgáltatókkal a feladat átvállalásáról, de mindegyik túl messze van ahhoz, hogy zökkenőmentesen el tudja látni a szolgáltatást – hangoztatta Katonáné Venguszt Beatrix polgármester. – Vagyis speciális földrajzi helyzetünk miatt büntet a rendszer.

Csákvár egyébként egészen a közelmúltig képes volt helyi adó bevételekből fedezni speciális kiadásait. Ősszel azonban, a kormányzati intézkedések nyomán csődöt jelentett legnagyobb vállalkozója, egy szerencsejáték-automaták fejlesztésével foglalkozó cég.

Nem illeszthető be a bürokratikus rendszerekbe Ásott-halom esete sem. Petró Ferenc polgármester elmondása szerint a településen a gyerekek kétharmada tanyáról jár

iskolába, a fenntartásuk alá tartozó földúthálózat hossza eléri a 280 kilométert. Aminek csak a karbantartására évi 15-20 millió forintba kerül. Vagy Körösszakál, ahol az önkormányzat 1,6 millió forintot kap a közvilágítás finanszírozására, ám valójában 5,2 millió forintot kénytelen költeni rá.

VAGYLAGOS TÖRVÉNYSÉRTÉS

– Úgy tudunk egyensúlyi költségvetést tervezni, ha minden kiadásunkat visszafogjuk. Hosszabb távon azonban ez visszafejlődéshez vezet – hívta fel a figyelmet Garaguly Tibor, Etyek polgármestere. Az önkormányzati vezetők szerint ráadásul a jelenlegi kiélezett helyzetben megoldatlan maradt a folyószámla-hitelek ügye, ezeket ugyanis csak részben vállalta át a kormányzat, miközben a települések forrást sehonnan nem tudnak átcsoportosítani rá. A kormányzat által javasolt megoldással, a helyi adók emelésével és új adók bevezetésével pedig valójában a kis-településekre terhelik át az országot sújtó problémákat.

A törvény szerint az önkormányzatoknak február 15-ig kellett volna benyújtaniuk idei költségvetésüket, s a képviselőtestületeknek március 15-ig kellene elfogadniuk azokat. A polgármesterek attól tartanak, a jelenlegi szabályozás mellett valamilyen módon kénytelenek lesznek megsérteni a törvényt. Vagy úgy fogadnak el költségvetést, hogy nem lesz minden kiadásukra fedezet, vagy addig várnak a megoldásra, amíg kicsúsznak a határidőből. ■

INGYENES FOGYASZTÓVÉDELMI TANÁCSADÁS

Márciustól a Pest megyei fogyasztók is kérhetnek személyes konzultációt az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület munkatársaitól.

A munkatársaink segítenek:

- a közüzemi számlákon való eligazodásban,
- a szolgáltatókat érintő jogviták rendezésében,
- békéltető testületi eljárás lebonyolításában.

A TANÁCSADÁS HELYSZÍNE:

Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság,
Fogyasztóvédelmi Oktatóközpont,
1085 Budapest, József krt. 68.
Időpontkérés telefonon: (06 1) 413 2126

BUDAFOK SZÉKELY ZÁSZLÓJA

■ SZÖVEG: SZARKA SÁNDOR

Budafok polgármestere, Szabolcs Attila február elején jelentette be: szolidaritásukat kifejezve kiteszik a Városházára a székely zászlót, és erre biztatnak minden magyarországi önkormányzatot. A felhívás példátlan sikert aratott. Ma már legalább 150 településen lobog a székely zászló, amit kitűztek a magyar Parlamentre, sőt a román Parlament elé is.

– Miért kezdeményezték az akciót?

– Bosszantott, hogy határon túl nemzettársainkat atrocitások érik. Kezdődött a Felvidéken a kettős állampolgárságra adott retorziókkal, folytatódott Kárpátalján a magyar nyelvű oktatás ellehetetlenítésével, majd a magyarverésekkel Vajdaságban. Elfogadhatatlan, hogy a Székely Nemzeti Tanács által elfogadott zászlót nem engedik kitenni Székelyföldön, illetve komoly bírsággal fenyegetik azokat a polgármestereket, akik mégis kitűznék. De nemcsak a zászlóról van szó. Az egyik polgármester például a zászlóátadó ünnepségünkre azért nem tudott eljönni, mert épp bírósági tárgyalása volt, mivel egy szintizta székely településen magyarul is kiírták, hogy Városháza.

– Miért gondolták, hogy kerületi önkormányzatként képesek lehetnek ezen a helyzeten változtatni?

– Kerületünk komoly székelyföldi kapcsolatokkal rendelkezik, testvérvárosi kapcsolatunk van Baróttal, testvériskolánk működik Gyimesközélpokon. El nem tudom képzelni, hogy Magyarországon egy sváb eredetű településen, mint mondjuk Diósd vagy Budaörs, ne lehetne kinn a település német neve. Ugyanakkor fontos, hogy soha nem a helyben élőknek van problémájuk a magyarokkal. Hanem a máshonnan odavitt betelepülőknek, provokátoroknak, felülről odatett hivatalnokoknak.

– Hány település követte a példát?

– Ötven darab zászlót kaptunk a Pozsgay Imre-féle Tiszteletes Választásért Alapítványtól, és amikor ezek elfogytak, akkor a Pro Minoritate Alapítványtól másik ötvenet. Tehát száz zászló rajtunk keresztül került ki az önkormányzatokhoz. További negyven-ötven település értesített, hogy ők is kitették a székely zászlót, de mivel a visszajelzésre nem

Zászlóátadás az első harminchárom önkormányzatnak

szólítottunk fel senkit, valójában ennél többen is lehetnek. A dolog végül odáig fejlődött, hogy a székely zászló a Parlamentre is felkerült.

– Ezek fideszes önkormányzatok, avagy a zászlóki-tűzés független a politikai nézetektől?

– Az első 33 zászlóért, amit február 14.-én sajtónyilvánosan adtunk át, fideszes vagy független településvezetők jelentkeztek. De a fideszes többség polgármesteri hozzájárulással kitette a zászlót például Szegeden is. Ez nem pártpolitikai téma, legalább nekünk el kell ismernünk, hogy a határon túli magyaroknak meg kell adni a kisebbségi jogokat. Ha már az Európai Unió nem következetes ebben a témában...

– A figyelemfelhíváson kívül volt konkrétan is mérték remélni, hogy elérnek bizonyos eredményeket?

– Reméltük, hogy ezzel az akcióval a román politikusoknak is felhívjuk a figyelmét. Amikor az első sajtótájékoztatót tartottuk, már másnap itt volt a román televízió, a 14.-i zászlóátadásról pedig helyszíni közvetítést adtak. Ott is hangsúlyoztam, hogy az akciónk nem Románia ellen szól, hanem olyan alapelvek betartásáról, ami mindenkinek jó.

– Újabbán viszont mintha enyhülne a feszültség székely zászló ügyben, megyei zászlóként még a román Parlament előtti zászlósortban is megjelenhetett. Ebben lehetett valami szerepe az Önök akciónak?

– A február 5-i sajtótájékoztatónk időszakához képest, amikor Füzes Oszkár nagykövetségünket kiutasítással fenyegették Romániából, már nagyot változott a helyzet. S a legfrissebb hírek szerint mintha már a székely polgármestereket is kevésbé vegznák. Csíkszereda főterén például a napokban húztak fel egy négyméteres székely zászlót. Mindenki ma már a románok közül sem fogékony a magyar-ellenességre. Múlt hét végén volt Mátyás- király születésének 570. évfordulója, amikor Kolozsváron magyarok és románok mintegy hatezren ünnepeltek közösen. Bizonyítva, hogy így is lehet tehát élni az uniós Romániában. ■

Rövid hírek

MEGKEZDŐDÖTT A NAGYTELEPÜLÉSEK ADÓSSÁGÁTVÁLLALÁSA

Megkezdődött az ötezer főnél nagyobb települések adósságának kormányzati átvállalása, amely az idei évben 500 milliárd forintnyi tartozást érint. A települések – saját bevételeiktől függően – az adósság 40 és 70 százalék közötti részének átvételére számíthatnak. Miskolc esetében 70, Szolnoknál és Szombathelynél 65, Budapestnél 60, Debrecennél 50 százalékos adósságot vállal át az állam.

MARADTAK A SZAKRENDELŐK

A 123 önkormányzati szakrendeléből mindössze 11-et adnak át az államnak a települések. A kormány február 15-ig adott határidőt az önkormányzatoknak, hogy jelezzék, a továbbiakban is működtetni kívánják-e rendelőintézkedéseiket, vagy azok valamely közeli kórház üzemeltetésébe kerüljenek át. Az átadás lehetőségét a települések megkurtított bevételei miatt ajánlotta fel az állam, ám akik most nem éltek a lehetőséggel, később is felajánlhatják intézményeiket.

JELENTŐS MŰKÖDÉSI HIÁNY A FŐVÁROSBAN

Komoly működési hiányt tartalmaz a főváros 2013-ra elfogadott költségvetése: a tervezet 324 milliárd forintos kiadással, és 260 milliárdos bevétellel számol. A különbözetet az előző évek 41 milliárdos pénzmaradványából, valamint 23 milliárd forintos hitel felvételéből tervezik finanszírozni. A

hiány mértékét tovább növelheti, hogy – év közbeni állami segítségre számítva – nem egész évre rendelték meg a BKV szolgáltatásait. Döntöttek egyúttal arról is, hogy idén kétszáz fővel csökkentik a Főpolgármesteri Hivatal dolgozóinak létszámát.

ÚJABB IPARI PARK MISKOLCON

Második ipari parkot alakít ki Miskolc a város déli részében. A 62 hektáros fejlesztés 800 milliós költségéből 400 milliót támogatásként nyert a város. Kriza Ákos polgármester szerint a fejlesztésre azért van szükség, mert a borsodi megyeszékhely eddig egyetlen, 40 hektáros ipari parkja megtelt.

CSŐDBEN TISZAFÜRED

Adósságrendezési eljárást kezdeményezett saját települése ellen Tiszafüred képviselő testülete. A város 90 napon túli tartozása ugyanis egyre kezelhetetlenebb méretet ölt, ráadásul ezek többsége szállítói tartozás, amire az állami konszolidáció sem vonatkozik. Tiszafüred az első település, amely az önkormányzatok helyzetének állami rendezése után

csődbe megy, igaz, helyzetét még a szigorúbb kormányzati szabályozás előtti időszakból örökölte.

MINTAMENZA A FŐVÁROSBAN IS

A főváros X., XIX. és XX. kerülete is bevezeti a gyermekek egészségesebb táplálkozását előirányzó Minta Menza programot. A Békés megyéből 2009-ben újtára indított program a gyümölcsök fokozottabb fogyasztása, a túltengő szénhidrátok visszaszorítása, a fehérjedús táplálkozás előmozdítása mellett a helyi termékek nagyobb arányú használatával segíti elő a 30-40 éve változatlan menza-receptúrák megreformálását. A fővárosban először megjelenő program keretében 5200 iskolás és óvodás juthat egészségesebb táplálékhoz.

SZABÁLYOZZÁK A HELYI PÉNZEKET

A jövőben forgatható utalványnak minősülnek az úgynevezett „helyi pénzek” – s a szaktárca rendeletet alkot arról, hogy milyen követelményeknek kell megfelelniük. A 2010-ben bevezetett Soproni Kékfrank és az egy éve létező Balatoni Korona fedezeti követelményeit eddig ugyanis egyetlen szervezet sem vizsgálhatta. E lokális pénzeket a helyi vállalkozások fellendítésének igényével vezették be, az ezekre biztosított kedvezmények ugyanis alkalmasak arra, hogy e cégek alapvetően egymástól vásároljanak.

ÚJ KOMPJÁRAT A CSALLÓKÖZBE

Új kompjárat indul Dunaremete és Bős között, amely négy kilométerre, időben

húsz percre rövidíti le az eddigi 70 kilométeres kerülőt. A 85 százalékban uniós forrásból finanszírozott beruházás a Magyar-Szlovák Együttműködési Program keretében valósul meg. A cél a turizmus fejlesztése, valamint hogy közelebb hozza egymáshoz Szigetköz és Csallóköz lakosait.

POLGÁRMESTER DARABOLTATOTT SZOBROT

Feldaraboltatta és fémhulladék gyűjtő telepre vitette Csertő polgármestere Rétfalvi Sándor Fiú mozdonyal című alkotását. A másfél méter magas bronzszobor a település főterét a hatvanas évek óta díszítette. A polgármester azzal indokolta döntését, hogy a szobrot többször megrongálták – a bronztrödékekért az átvevőhelyen 50 ezer forintot fizettek, ám az alkotó szerint 16 milliót ért.

PARTIBUSZ PÉCSETT

A város szórakozóhelyeit végigjáró partibusz közlekedik éjszakánként Pécsen, elősegítendő a szórakozó fiatalok biztonságos hazajutását. Az éjszakai járat működtetését – a helyi közlekedési vállalat többi buszjáratához hasonlóan – az önkormányzat finanszírozza. A partibusz útnak indítása egy nagyobb kampány része, amelynek célja a Pécsen szórakozó fiatalok életének biztonságosabbá tétele.

VÁROSREHABILITÁCIÓ AZ AVASON

Szociális városrehabilitációval kívánja megoldani az Avas lakótelep szlömösödését a miskolci önkormányzat. A lakótelepen az gerjesztett az eddiginél is nagyobb feszültséget, hogy a Fészekrakó programban történt visszaélések keretében mintegy háromszáz lakásba borsodi kisfalvakból rendkívül szegény és iskolázatlan, a városi életre alkalmatlan roma családokat köl-

töztettek. Az új lakók antiszociális magatartásukkal lehetetlenné tették a városrész többi lakosának életét. Miskolc önkormányzata válaszlépésként a lakhatási költségekhez hozzájárulni nem hajlandó családok kilakoltatása mellett városrehabilitációt ígér, amelynek része, hogy új típusú közösségi tereket hoznak létre.

PARKOLÓAUTOMATÁKBÓL ADOMÁNYAUTOMATÁK

Parkolóautomatáit adományautomatákká minősíti át a dombóvári önkormányzat. A városban 2008-ban szűnt meg a fizetős parkolás, azóta csak értékük alatt – a legutolsó ajánlat szerint másfélmillió forintért – tudták volna eladni az automatákat. A 19 berendezést most különböző civil szervezetek, közintézmények kapják meg, amelyeket az autósok – vagy akár a gyalogosok is – belátásuk szerinti összeggel az automatákon keresztül támogathatnak.

MOBILGÁT A RÓMAIN

Elfogadta a fővárosi közgyűlés, hogy a jövőben mobilgát védje az árvízről a Római-partot. Az egyedülálló megoldás keretében áradás esetén a föld alá helyezett bázispontokhoz rögzítenék a gyorsan összeszerelhető fémfalat. A 2,2 méter magas védőrendszer megépítése 3,5 milliárd forintba kerül, s jövőre már el is készül.

VILLAMOSOK UNIÓS PÉNZBŐL

Szinte teljes egészében uniós támogatásból vehet 37 új, alacsony padlós villamost a Budapesti Közlekedési

Központ. Az áprilisban meghirdetendő közbeszerzésen 43 milliárd forintra lehet pályázni, a járműveket 2015. elejétől az 1-es, a 3-as, a 14-es és a 61-es vonalakon működtetik majd. Korábban már bejelentették: szintén uniós támogatásból a társaság 24 alacsony padlós trolibuszt is vásárolhat majd.

SZÖKŐKÚT ÉS SZÍNPAD FELÚJÍTÁS A MARGITSZIGETEN

400 millió forint kormányzati támogatásból újítják fel a margitszigeti szökőkutat, és további 700 millió forintért – felerészben kormányzati, felerészben önkormányzati forrásból – a Szabadtéri Színpadot. Az utoljára 2002-ben megújított szökőkút ismételt felújítása valójában csak 151 millió forintba kerül, a többit a környezet rendbe tétele és korszerűsítése viszi el. A Szabadtéri Színpad felújítását két részletben, idén júniusig, majd őszől jövő júniusig végzik el.

RADICS BÉLA TÉR BUDAPESTEN

A legújabb fővárosi közterületnév-változtatások keretében teret neveztek el Angyalföldön a hatvanas-hetvenes évek legendás rockzenészerő, Radics Béláról. Az 1982-ben elhunyt gitáros sokan a magyar Jimi Hendriként aposztrofálták. Puskás Ferenc labdarúgó emlékére szoborcsoportot emel az óbudai önkormányzat és szobrot kap Bujtor István is, a magyar tengernél játszó bűnügyi filmjeinek – egyúttal hobbijának – fő helyszínén, a balatonfüredi vitorlaskikötőnél.

Budapest gettója, vagy Európa belvárosa?

Folytatódik a Magdolna negyed megmentése

■ SZÖVEG ÉS KÉP: BERTÓK T. LÁSZLÓ

Józsefváros önkormányzata 3,8 milliárd forintot nyert kerületfejlesztésre, így útnak indulhat a Magdolna Negyed Program harmadik szakasza. Ennek részeként nemcsak épületeket és köztereket újítanak meg, de a negyedben lakó, nehéz szociális helyzetben élőknek is igyekeznek segítséget nyújtani. A program célja, hogy „Európa belvárosává” emelje azt a környéket, amely jelenleg legfeljebb „Európa dohos lichthofja” címre pályázhatna.

Budapest VIII. kerülete, Józsefváros végtelen sokszínű része a fővárosnak, amit az itteni városrészek legújabb kori elnevezései is tükröznek. Egy kerületen belül hatalmas ugrások, óriási társadalmi szakadékokkal. A Kálvin térről

kiinduló Palotanegyedet például nemigen lehet egy lapon emlegetni a Teleki térrrel határos Magdolna negyeddal, a főváros egyik leglepusztultabb, szociálisan is legreménytelenebb helyzetben levő részével. Nem véletlen, hogy e

térseget sokan nevezik gettónak, egyesek „kis Harlem”-nek, vagy ferencvárosi mintára „dzsumbujnak”. Sötétedés után ide már csak a bátrabbak mernek beóvakodni.

Pedig e városrész látott a mainál sokkal szebb napokat is, leginkább az előző századforduló környékén. Akkoriban épültek itt, a nagyjából a Népszínház utca, Fiumei út, Baross utca, Nagyfuvaros utca által határolt területen a kisebb-nagyobb körfolyosós bérházak, amelyekbe az akkori alsó-középosztálybeliek – kistisztviselők, szakmunkások, kisiparosok költöztek.

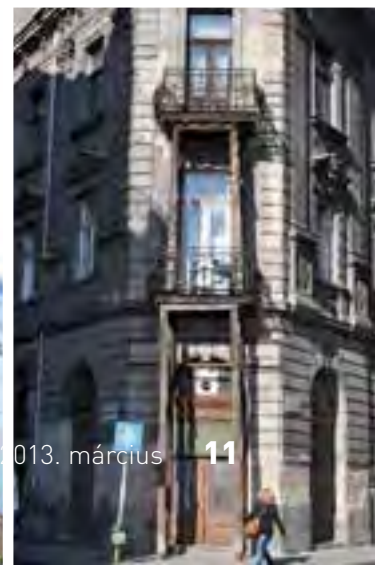
A GETTÓSODÁS VESZÉLYE

A Magdolna negyed – amely a Magdolna utcáról kapta a nevét – mára azonban teljesen átalakult, lakossága kicserélődött. A végletekig lepusztult bér- és társasházak, személtlerakónak használt foghíjtelkek, a lakosság jelentős részének alacsony iskolázottsága, szegénysége, nagy létszámú roma kisebbség, az egyéb kisebbségek növekvő aránya és sokszínűsége jellemzik. A rossz közbiztonsági-köztisztasági helyzetet az itt tanyázó hajléktalanok nagy száma is rontja.

A program elindító és a negyed vezetői büszkén képviselték, hogy olyan városrehabilitációt hajtanak végre, amelyben nem a legszegényebb rétegek elüldözése a cél. Ellentétben más kerületekkel – mint például a szomszédos Ferencvárossal – a törekvés arra irányul, hogy ezeket a rétegeket életkörülményeiket javítva maradásra ösztönözzék. A tervzetből kiderül: itt nem bontanak,

majd emelnek új házakat egy bevonzani kívánt, egész más osztályt képviselő lakók számára, hanem a régi házakat tervezik felújítani a régi lakóknak. A kerületlakók szemzögéből nézve: dicséretes koncepció.

„Csakhogy a nemes szándékú alapkonceptió nem számolt azzal, hogy amennyiben a környezet vonzóvá válik a szegények számára, az egyidejűleg más térségek szegényeit is idevonzza. Mert ez történik a gyakorlatban: nemcsak a szomszédos kerületekből, hanem jóval messzebből, szabolcsi, nógrádi, borsodi településekről, határokon túlról is áramlanak a negyedbe azok a szegény emberek, akik Budapest más részein már kevésbé tudnak meggyökerezni.” – írja egy, a Magdolna negyed közbiztonságát vizsgáló tanulmány, amely így folytatja: „Növekvő arányban találunk a negyedben jogcím nélküli lakókat, illegálisan beköltözőket, munka nélkül élő, és az átlagosnál jobban kiépült szociális ellátórendszerek szolgáltatásaira építő embereket. Ez a folyamat nagyon jól nyomon követhető már az utcán is, de ezt bizonyítja akár egy-egy szociális bérlakás lakóinak, akár a negyed iskoláiban a gyerekeknek az összetétele. Nem véletlen, hogy a versenyben egymás után csúsznak le a kerület iskolái, és a polgáriasultabb lakosság gyermekei menekülnek a még versenyben maradó két-három iskolába, vagy a kerületen kívülre. Ez bizony a gettósodás irányába ható folyamat!” – szögezi le a tanulmány szerzője. s egy bizonyos szint után visszafordíthatatlan folyamatává válik a spontán szegregáció a különböző társadalmi rétegek között.

MEGBIRKÖZNI A LEHETETLENNEL

A pályázati úton elnyert 3,8 milliárd forinttal Józsefváros a főváros legsikeresebben pályázó kerületévé vált. Valójában rá is fér a pénz erre az elképesztően leromlott állagú épületekkel telezsúfolt városrészre, különösen a Magdolna negyedre. Ám a pénz önmagában kevés, hiszen nem számolja fel a létező szociális krízishelyzetet, az itteni mintegy 40 százalékos munkanélküliséget, és mindazt, ami ebből következik.

A jelentős támogatás révén tehát folytatódik az épületrekonstrukciós program, és felgyorsul a közterületek felújulása is, de emellett olyan kiegészítő „szoftprogramok” indulnak el, amelyek a negyedben élő, hátrányos helyzetű családoknak, időseknek és fiataloknak segítenek felzárkózni, kiemelkedni jelen siralmas helyzetükből.

A Családfejlesztő Iroda, valamint a Magdolna Szociális Iroda többek között az álláskeresőben segíti a nehéz helyzetben lévő családokat, de tanácsokat ad a pénzük beosztásával kapcsolatban is. Szociális mosoda is nyílik majd, ahol a rászorulókat, az időseket, vagy az albérlésben élő fiatalok jelképes összegért ki tudják mosni ruháikat. Egy drog- és bűnmegelőző szociális programot is indít az önkormányzat, amely a remények szerint teljesen új alternatívát mutat majd fel a fiataloknak. A cél, hogy belássák és elhiggyék: létezik egy jobb élet, egy jobb út is annál, amit az alvilág kínál. Tapasztalt alapítványok, egyesületek

fogják segíteni ezt a munkát, különböző szaktanácsadókkal és egyéb módszerekkel próbálnak majd szót érteni a célcsoportokkal. Lesznek olyan programok is, amelyek kifejezetten a csellengő fiatalokat célozzák meg. A Kesztyűgyár Közösségi Házban például délutáni rendezvényeken tölthetik hasznosan az idejüket azok, akik jelenleg az utcán ténferegnek, a Fiumei út és a Dobozi utca közötti területen pedig sport és szabadidős foglalkozásokra alkalmas intézmény nyílik, ahol mindenki megtalálhatja a hozzá illő sportágat. Ezeken túl megpróbálják ráébreszteni a lakókat arra, hogy nekik újítsák meg a tereket, hogy szebb és élhetőbb legyen a környezetük. A zöldítési programokat például, amelyek a belső udvarokat teszik majd otthonosabbá, teljes egészében a lakókra bízzák, csak a csemetéket biztosítják hozzá, így próbálják meg elérni, hogy a sajátjuknak tekintsék és óvják a létrehozott értékeket.

Persze illúzió lenne azt gondolni, hogy hirtelen minden antiszociális egyén kultúremberré fog válni, ezért megerősítik a rendőrség jelenlétét is a köztereken, nekik pedig segítségükre lesz az újjáéledt polgárőrség is. Nyilvánvaló, hogy ha nem sikerül a rongálóktól megóvni a felújított értékeket, akkor kárba vész minden befektetett energia és pénz. A folytatódó Magdolna Negyed Program tehát egy olyan kísérlet, amelynek sikere, vagy éppen kudarca egyaránt tanulsággal szolgálhat a hasonló településrehabilitációs programok kidolgozóinak számára. ■

Eddig csak előírták, mostantól kötelező

A kontroll kontrollja

Miskolczi Tamás: A vezető elemi érdeke, hogy minden törvényesen és eredményesen folyjon

Mulasztásos törvénysértést követnek el a helyi és központi közigazgatás azon szereplői, amelyek kontroll rendszeréből hiányzik a kötelező külső értékelés. A nemzetközi normák követését a 193/2003-as számú kormányrendelet tette kötelezővé, eszerint az intézmények belső ellenőrzését ötévente független külső szervezettel kell átvilágíttatni. Ennek elmulasztása felett eddig szemet hunytak a hatóságok, ám mind az Állami Számvevőszék, mind a szakárca az idei évtől számon kéri a külső értékelések elvégzését.

Az eddigi hatósági engedékenység oka minden bizonnyal az volt, hogy a kötelező vizsgálatok elvégzésére a költségvetés nem biztosított fedezetet – véli Miskolczi Tamás, az ETK Szolgáltató Zrt. elnöke. Ráadásul szolgáltatói oldalról sem volt túl nagy a kínálat, hiszen leginkább csak a négy nemzetközi könyvvizsgáló jelentkezett ilyen szolgáltatással – a hazai viszonyokhoz képest igencsak borsos árakon. Ma már az ETK zRt. is rendelkezik azzal a speciális ismerettel bíró szakembergárdával és módszertannal, ami az ilyen értékelések elvégzését lehetővé teszi. A többek között belső ellenőrök képzésével foglalkozó,

magyar tulajdonú ETK zRt. azzal tud versenytársai elé kerülni, hogy a hazai és nemzetközi sztenderdek magas szintű ismeretere alapozva teljes körűen, de nagyságrenddel olcsóbban végzi el ugyanazt a munkát – érvel cége mellett az elnök.

Az ETK számára jelentős előnyt biztosít az is, hogy Önkormányzati Klubja révén pontosan ismeri a szféra gazdasági folyamatait, emellett az önkormányzati szekciót vezeti a Belső Ellenőrök Magyarországi Közhasznú Szervezetében. A több mint ezer szakember oktatása során a hazai belső ellenőrök jelentős részével is szakmai kapcsolatba került.

Persze, a közsféra számára ma rendelkezésre álló szűkös források között minden többletkiadás nehézséget okoz. Az ETK elnöke szerint azonban a vizsgálat nem pénzpocséklás, hasznára válik minden szervezetnek, és az első számú vezető számára is értékes információt szolgáltat. Nem véletlen, hogy átvettük e téren is az uniós gyakorlatot. Az értékelés kiterjed a szabályzatok, folyamatleírások, a kockázatkezelés megfelelőségére, a felelősségi körök teljességére, rávilágít a visszaélési lehetőségekre. Márpedig az első számú vezető elemi érdeke, hogy minden törvényesen és eredményesen folyjon az általa irányított intézményben.

Emellett a kényszer is nagy úr. Az ÁSZ a belső kontrollrendszereket kiemelten vizsgálja, az ötévenkénti értékelés elmaradása pedig elmarasztaló megállapítást von maga után. S az együtt nem működő vizsgálati alanyok vezetői akár büntetőjogi felelősségre vonást is kockáztatnak. Ha eddig a felügyeleti szervek elnézőek voltak is, az idei évtől kezdődően Damoklész kardjaként fenyeget a hatósági szigor.

(x)

Kósa Lajos: A vízdíj-csökkentést

jórészt a költségek mérséklése fedezi

HÁROMSZÁZBÓL HARMINC

■ SZÖVEG: BERTÓK T. LÁSZLÓ

A választásokra készülő Fidesz a gáz és áramdíjak után egyebek mellett a víz- és csatornadíjakat is 10 százalékkal kívánja csökkenteni. Kérdés, hogy a népszerűnek tűnő döntést miként lehet végrehajtani olyan szolgáltatások

esetében, amelyeknél köztudott, hogy jóval kisebb nyereség képződik, mint a gáznál és villanynál. Kósa Lajos, Fónagy János és Németh Szilárd alkotják azt a fideszes munkacsoportot, amely kidolgozza, majd áprilisban a parlament elé terjeszti a díjcsökkentés mikéntjéről szóló tervezetet. Ennek részleteiről kérdeztük Kósa Lajost, a Fidesz alelnökét, Debrecen polgármesterét.

– Miként tervezik a cégek összevonását? Tízből egyet csinálni nem kis szervezést igényel...

– Én nem tartom ezt túl nagy problémának, hiszen van egy vízi közmű szolgáltatásról szóló törvény, amely előírja, hogy az üzemeltetést végző szervezeteknek meghatározott időn belül el kell érniük a fogyasztói egyenérték tekintetében előírt számokat, különben nem kapnak szolgáltatási engedélyt. Egyértelmű, hogy ha több társaság összevonásával létrejön egy nagyobb szervezet ugyanazon

a területen, amelyen korábban a kis szolgáltatók működtek, akkor a nagy cég hatékonyabban, kisebb ráfordítás mellett tud működni.

– Ezt nem is vitatja senki, legalábbis elméletben. A kérdés az, hogy a tulajdonos önkormányzatok mi-ként viszonyulnak ahhoz, hogy a cégjegyzésekkel csökken a beleszólásuk a további üzemeltetésbe.

– A földben lévő víziközmű infrastruktúra továbbra is az önkormányzat tulajdonában marad, ezért szögezzük le, hogy csak az üzemeltetésről beszélünk. Ha egy tulajdonosnak a vagyona nem csökken, viszont hatékonyabban működtetik azt, akkor nem lehet ellenérdekelte.

– Csakhogy az összevonások révén rengeteg igazgatói státusz fog megszűnni, és Magyarországon vagyunk ugyebár...

– De nem az igazgatók fognak dönteni, hanem a tulajdonosok. Nem kétlem, hogy az átalakítás jár bizonyos érdeksérvelésekkel, de bízom benne, hogy ezeket lehet kezelni. A tulajdonosok elsőrendű érdeke a költséghatékonyság, illetve hogy minél jobb szolgáltatási színvonal legyen minél olcsóbban.

– A jelenlegi mintegy háromszáz víziközmű cégből mennyi marad az összevonások után, és ki dönti el, hol legyen a cégközpont?

– Nagyjából harminc cég lesz az öt regionális vízművet is beleértve. A belső struktúráról, székhelyről, telephelyekről a tulajdonosoknak kell dönteniük. Ezt nyilván a célszerűség fogja meghatározni.

– Van-e arra valamilyen számítás, hogy az üzemméret-ésszerűsítés mennyivel csökkenti a díjakat?

– Ehhez át kellene nézni mind a háromszáz cég valamennyi szerződését, könyveit. Ráadásul a szerződések többségét a létrejövő új társaságoknak újra kell kötniük, hiszen a nagyobb üzemméret előnye, hogy jobb feltételekkel tud szerződni a beszállítókkal, alvállalkozókkal. Emellett az egészségesebb üzemméret lehetővé teszi, hogy egy sor belső párhuzamosságot felszámoljanak, ami szintén költségcsökkentő hatású.

– Ma hat-hétszeres eltérések vannak a díjakban attól függően, hogy hol mekkora fajlagos költséggel jár a szolgáltatás. Hogyan lesz az árképzés a terveik szerint a jövőben?

– Az lenne a kívánatos, ha az újonnan létrejövő szolgáltató szolgáltatási területén belül egységes díjak lennének. Nem lenne jó, ha bárkinek is emiatt növekedne a vízdíja, de úgy vélem, a költséghatékonyság javulásával keletkezik akkora mozgástér az díjképletek meghatározásánál, hogy díjnövekedés ne legyen, díjsökkenés viszont annál több helyen bekövetkezzen.

– Gondolkoznak-e a még külföldi tulajdonban lévő vízművek államosításán?

– Ez a kérdés azokra a településekre tartozik, amelyek érintettek. Tudtommal a Budapest és Szeged ilyen. A főváros és Pécs már visszazerezte a vízművét, illetve Budapest az FCSM visszavásárlását tervezi, de erről nem kell parlamenti döntést hozni. Amellett, hogy a tulajdonos önkormányzatokon múlik, mit lépnek ebben az ügyben, szerintem kívánatos lenne, ha a víziközmű szolgáltatást hosszú távon köztulajdonban lévő cégek végeznék.

– Lehet már tudni, hogy a 10 százalékos díjsökkenést miből fogják finanszírozni?

– Mivel még nem vagyunk készen a javaslattal, ezért erről még korai lenne beszélni. Az biztos, hogy olyan árképlet

A rendszerváltás előtt 42 cég végezte a víziközmű-szolgáltatást Magyarországon. A kilencvenes évek rossz stratégiai döntései eredményeképpen a tulajdonos önkormányzatok több mint 300 kisebb-nagyobb céggé marcanagolták szét az egységes szervezeteket, ami teljességgel irracionális volt gazdasági és műszaki értelemben egyaránt. A cégek összevonása jelentős költségsökkenéssel járhat.

kidolgozására törekszünk, amely nem fogja veszélyeztetni a szolgáltatás színvonalát, vagyis marad annyi pénz a vállalatoknál, hogy saját működtető vagyonukban szükséges pótlásokat elvégezzék. Nem az amortizáció elvonásából tervezzük a 10 százalékos költségsökkenést! A fedezetet jórészt a hatékonyság-növekedés jelenti, de ha ez nem bizonyul mindenütt elégnek, arra az esetre egy kompenzációs alapot javaslunk létrehozni, melyet a földben lévő infrastruktúra után fizetett adóból finanszíroznánk. Egy biztos: a 10 százalékos díjsökkenés nem fogja sem a közművagyron elöregedését, sem a szolgáltató csődjét előidézni. ■

A SZAKMAI ÉRDEKKÉPVISELETEK NYÍLT LEVELE ORBÁN VIKTOR MINISZTERELNÖKNEK (részlet)

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

Amikor 2009-ben állami regionális vízműveket akart ésszerűtlenül és meggondolatlanul a kormány összevonni, akkor Önök, Miniszterelnök úr, ellenzékként a vízszolgáltatók oldalára állva azt mondták az akkori kormánynak:

„El a kezekkel a vízművektől!”

Ilyen és ehhez hasonló mondatok hangzottak el a Fidesz részéről. az Önök segítségével és a DMRV-s dolgozók demonstrációinak és a társadalom felháborodásának köszönhetően az összevonás elmaradt és a regionális vízművek visszakerültek tartós, állami tulajdonba.

Most, 4 évvel később, az Önök kormányzásának idején újabb támadás készül a vízszolgáltató cégek ellen a közműadó bevezetésével, valamint a tervezett víz- és csatornadíj árának csökkentésével.

Érthetetlen számunkra, hogy egy újabb adónem bevezetése előtt miért nem készült hatástanulmány arra vonatkozóan, hogy ennek milyen gazdasági következményei lehetnek a szolgáltató cégekre nézve.

Hiányoljuk továbbá azt is, hogy a kormány az adó bevezetése előtt, miért nem egyeztetett sem a szakmával, sem pedig a munkavállalók érdekképviselőivel e témában.

Miniszterelnök Úr!

A közműadó bevezetése a vízszolgáltató cégek szinte mindegyikét csőddel fenyegeti. A víziközmű ágazat eddig is forráshiánnyal küzdött, ez az új adó további terhet jelenthet a szakmában.

Elmaradhatnak javítások, felújítások, beruházások, melyek a vízellátó rendszerek és csatornahálózatok további romlásához vezet, végső soron a szolgáltatás ellehetetlenül.

A szükséges munkálatok elmaradása esetén romolhat az ivóvíz minősége, mely fogyasztóinkra nézve egészségügyi kockázatokkal járhat.

A közműadó miatt keletkezett többletkiadás a szolgáltatás biztonságát veszélyeztetné és akár több ezer munkahely megszűnését eredményezné, a munkahelyek megszüntetése pedig ellentétes lenne a kormány munkahelyvédelmi programjával szemben.

(...)

Mi magunk, szakszervezetek és üzemi tanácsok vezetői is, jól látjuk, hogy elsősorban a gazdasági válság következtében az emberek nagyon szegények, gondot okoz számukra a közműszámlák kifizetése és a megélhetés, sajnos ez érinti saját munkavállalóinkat is.

A kormány tervezett víz- és csatornadíj csökkentésének tervét, mellyel a lakosságot kívánja segíteni, elfogadjuk, abban az esetben, ha az állam ezt a bevételkiesést a vízszolgáltató cégek felé minden esetben kompenzálja és nem a nehéz helyzetben lévő vízmű cégekre terheli.

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

Kérjük Önt és kormányát, valamint a tisztelt parlamenti képviselőket, hogy a vízszolgáltató cégeket megoldhatatlan feladat elé állító közműadót visszavonni szíveskedjenek, vagy a vízszolgáltató cégek működését biztosítsák!

Kérjük tovább Önöket, hogy a tervezett víz- és csatornadíj csökkentés előkészítésébe vonják be a szakmát és bennünket, érdekképviselőket, hogy mindenki számára elfogadható döntés születhessen. (...)

Vác, 2013. 01. 15.

Pető Sándor, VDFSZ elnök, Horányi Alpár Üzemi Tanács elnök, Iván Gábor VKDSZ munkahelyi titkár.

A békéltetés előszobája

Új típusú szolgáltatás az ügyfélpanaszok megelőzésére

A közüzemi cégek panaszkezelésének és a fogyasztóvédelmi békéltetésnek is új szintjét nyújthatja az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesületnek a budapesti József körúton megnyíló irodája. A fogyasztóvédő szervezet munkatársai itt egyfajta elő-tanácsadást adnak a reklamálás ügyekben érintett ügyfeleknek, hogy milyen esetekben érdemes békéltető testülethez fordulniuk.

Most még csak a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság táblái vannak kint a József körút 68 szám alatti iroda helyiség fölött, ám rövidesen új típusú tanácsadással várják itt az ügyfeleket. Az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület szakértői várják majd itt, elsősorban az elektromos számláikkal elégedetlen ügyfeleket. A békéltetés, mint köztudott, szakértő külső közreműködő segítségével megkötött egyezséget jelent, aminek eredményeként ügyfél és szolgáltató elkerülhetik a hosszú ideig tartó és költséges bírósági eljárásokat. A most nyíló iroda azonban inkább a békéltetés „előszobájának” számít majd: abban nyújt tanácsot az ügyfeleknek, hogy mikor érdemes a békéltető testülethez fordulniuk. Nagyon gyakran ugyanis elég egy eligazító magyarázat ahhoz, hogy kiderüljön, hogy a probléma rendezhető a szolgáltató ügyfélszolgálati irodáján.

–A jogszabályi előírások miatt bonyolult összetételű számlákon az emberek gyakran nem igazodnak el, ezért fontos, hogy mielőbb információhoz jussanak, mennyire megalapozott a panaszuk – részletezi az irodanyitást Sándor Angéla, a Fogyasztóvédelmi Egyesület közmű bizottságának elnöke. – Sokszor a probléma a számla félreértelmezéséből adódik, ilyenkor nyilván nem kell békéltető testülethez fordulni. Olyan ügyeknek érdemes a testületek elé kerülni, amelyekben esély mutatkozik arra, hogy a szolgáltató belássa, a reklamálónak igaza lehet. Ez igen gyakran meg is történik, amikor a szolgáltató is képviselteti magát a békéltető meghallgatáson.

Boross Norbert, az ELMŰ kommunikációs igazgatója úgy számol: kétmillió ügyfelük mintegy egymillió érdeklődő telefonszámú ügyfélszolgálatunkon vagy webes felületeinken. S évente néhány ezer ügy jut el a konkrét panaszig. A panaszok mintegy 80 százaléka valóban a számlázással kapcsolatos, egyharmaduk a számla nem értéséből fakad, további egyharmad pedig nem tudja fizetni

a számlákat, s haladékra pályázik. Békéltető testülethez évi néhány száz ügy kerül – leginkább a szabálytalan vételezés gyanújával kapcsolatban, esetleg nem is magát a vételezés tényét, csupán az elhasznált mennyiséget vitatva.

Sándor Angéla szerint nemcsak afféle előzetes békéltetésre, de az ügyfelek informálására is alkalmas a frissen nyíló iroda. A fizetési késedelembe esőknek például elmagyarázhatják, hogy türelmi időre számíthatnak-e még. Általános tapasztalat, hogy az emberek nincsenek tisztában a szolgáltatásból való kikapcsolás várható költségeivel. Ha ugyanis ez megtörténik, mindaddig, amíg a mérőt nem szerelik le és a szerződés nem kerül felmondásra, alapdíjat továbbra is fizetni kell, amit a későbbi visszakapcsolás során – a kikapcsolási és visszakötési díjjal együtt – utólag követel majd a szolgáltató. A szolgáltatónak azonban erre figyelmeztetnie kell a fogyasztót.

A visszakapcsolással és áramlopással kapcsolatos ügyek mellett néhány tucat valóban különleges jogi ügy is a békéltető testület elé kerül. Boross Norbert fel is idéz néhányat: perelték az ELMŰ-t például azon a címen, hogy egy számítógépről értékes adattartalmak tűntek el áramszünet idején, vagy vezetékre lógó fa kivágása miatt. Gyakoribb azonban az olyan panasz, amikor valaki nem fizető albérlőnek kiadott lakásban szeretné kikapcsoltatni a villanyt.

Az új irodában tanácsot tudnak adni abban is, hogy a fogyasztó egyáltalán mely szervhez forduljon panaszával. Az elektromos reklamációk lehetőségét ugyanis némileg túlbonyolították a jogszabályok. Az ipari ügyfeleknek például tipikusan bírósági eljárás keretében tartja nyitva az elégtétel lehetőségét. A lakossági ügyfelek ugyanakkor számlázási ügyekben a fogyasztóvédelmi hatósághoz, szabálytalan vételezéssel kapcsolatos jogvitájuk kapcsán viszont a Magyar Energetikai Hivatalhoz fordulhatnak. ■

E-MOBILITÁS MAGYARORSZÁGON

**Az ELMŰ-ÉMÁSZ Társaságcsop-
port 2010-ben
indította el azt
a program-
ját, amellyel
az elektromos**

**hajtású közúti közlekedést, az E-Mo-
bilitást kívánja népszerűsíteni. Kez-
deményezésünk célja e jövőbemutató
technológia térnyerésének elősegítése,
valamint az energiatudatos, a környe-
zetért és a jövőért felelős gondolko-
dás mód elterjesztése.**

Programunk fontos mérföldköveként 2011 nyarán partne-
reinkkel kezdeményeztük az E-Mobility Network létre-
hozását, amely egységes megjelenési formát jelent azon
szervezetek számára, amelyek aktív szerepet kívánnak
vállalni az E-Mobilitás meghonosításában Magyarorszá-
gon. Közös meggyőződésünk, hogy ez az új technológia, új
szemléletmód, az E-Mobilitás jelentős hatást fog gyakori-
olni életünkben a közlekedés és az energiaellátás terén
egyaránt. Az elektromos hajtás a belső égésű motoroknál
csökkentve mértékben szennyezi a környezetet, továbbá az
energiatárolás révén hozzájárul a megújuló energiaforrá-
sok fokozottabb alkalmazásához is. A nyugat-európai vál-
tozások és tapasztalatok révén az E-Mobilitás rövid időn
belül Magyarországon is a figyelem középpontjába kerül
majd. Az elektromos járművek, és a hálózatról tölthető
hibrid elektromos járművek száma Nyugat-Európában
2020-ra várhatóan több millió lesz.

Az E-Mobility Network tagjaiként mindannyiunk célja,
hogy Magyarországon is felhívjuk a figyelmet az elekt-
romos közlekedés nyújtotta előnyökre. Ennek érdekében
kulcsfontosságú egy elektromos autóból álló flotta
üzembe állítása a hazai közutakon, különösen a főváros-

ban és a nagyobb városokban, amelyek az elektromos
autók terjedésének központjai lehetnek. Hasonlóan fontos,
hogy együttes erővel felépítsük a járművek használatához
elengedhetetlen töltőinfrastruktúra-hálózatot. Az E-Mo-
bility Network tagjai különféle módon járulnak hozzá
ezen célkitűzések megvalósításához. A vállalkozások egy
része elektromos járműveket vásárol és használ, valamint
a töltőinfrastruktúra kiépítésén munkálkodik (EL-
MŰ-ÉMÁSZ, ABB Csoport, Budapesti Dísz- és Közvilági-
tási Kft., Észak-Budai Zrt., Geometria, Kábel Team, Ma-
gyar Autóklub, Tonic), másik részük pedig egyéb módon
támogatja a közösség működését (Budapesti Közlekedési
Központ, Duna Pláza, Ernts & Young, GA Magyarország,
Mammut Zrt., SAG, Vidékfejlesztési Minisztérium).

Az E-Mobility Network egyik legnagyobb sikere, hogy
elektromos autó flottája már tízes nagyságrenddel büsz-
kélkedhet, amiből 6 autó az ELMŰ-ÉMÁSZ járműparkját
erősíti. Mindeközben országos szinten az elektromos
autók száma már több mint 50-re tehető.

Az ELMŰ-ÉMÁSZ Társaságcsoport már 2010 szeptem-
berében felállította az ELMŰ Váci út 72-74 szám alatti
székháza előtt az első budapesti nyilvános elektromos
töltőállomást. Jelenleg 7 közterületi, bárki által használ-
ható oszlop van Budapesten, és 2012-ben adtuk át az első
miskolci töltőoszlopot a nyilvánosság számára. Emellett
számtalan partnerünk telepített töltőberendezéseket
maga területén saját illetve közcélú használatra. Az EL-
MŰ-ÉMÁSZ Társaságcsoport az általa felépített nyilván-
os töltőállomásokon 2013 végéig díjmentesen biztosítja
a szerződött partnerek számára az elektromos járművek
üzemeltetéséhez szükséges villamos energiát.

Az elektromos mobilitás nem korlátozódik az autózásra.
Társaságcsoportunk több esetben biztosított „zöld” vil-
lamos energiát illetve töltőberendezést 100%-ban elekt-
romos buszok teszteléséhez Budapesten és környékén.
Emellett, az elektromos mobilitás népszerűsítése érdeké-
ben, Társaságcsoportunk három munkatársa elektromos
bicikliként (pedelec) tette meg a 2012-es Olimpiára vezető
Budapest-London útvonalat, 8 ország érintésével.

A közösség tagjainak köre folyamatosan bővül, hiszen az
E-Mobility Network platformja nyitott azon társaságok és
intézmények irányában, amelyek elkötelezettek az elekt-
romos közúti közlekedés elterjesztése iránt, és a maguk
eszközeivel támogatni kívánják a közösség működését. ■

„Rezsicsökkentésről” másként

Az ELMŰ-ÉMÁSZ társaságcsoporthoz az EnergiaNet szolgáltatást közintézmények és iparvállalatok részére fejlesztette ki, hogy optimalizálhassák energiafelhasználásukat. A weboldal 2013 elejétől bővített szolgáltatásokkal áll a fogyasztók rendelkezésére. Erről kérdeztük Dr. Kövesdi Zoltánt, az ELMŰ-ÉMÁSZ társaságcsoporthozért felelős igazgatósági tagját

– Mi az EnergiaNet, és milyen módon csökkenthető ennek segítségével a rezsiköltségek?

– A háztartásokhoz hasonlóan a vállalatok is költségvetésből gazdálkodnak, és ebben az energiakiadások komoly tényezők. Mint a gondos háziasszonynak, a felelős cégvezetőnek is okosan kell gazdálkodni, ebben nyújt segítséget az EnergiaNet. A rendszer az interneten keresztül bárhol elérhető. A fogyasztó a szerződéseiről, a fogyasztási görbéjéről, a számláiról egy felületen kap információt. Rendszer öt éve sikeresen működik, ám idén lényegesen megkönnyítettük az elérhetőségét?

– Mi a könnyítés lényege?

– A fogyasztók a jövőben okostelefonon is kaphatják a korábbi szolgáltatásokat, hogy például a világhálón át negyedórás bontásban követhessék áramfelhasználásukat. Mindez grafikus felület segítségével, könnyen érthető módon. Ezek segítségével a döntéshozók felismerhetik, hol érdemes beavatkozni a rendszerükbe, vagyis optimalizálhatják energiafogyasztásukat.

– Konkrétan milyen adatokat láthatnak?

– A nagyfogyasztók által használt bonyolult rendszerekben korábban a cégvezetők csak eszközeik összességének fogyasztásáról értesültek a számlázási időszakban, arról nem, hogy az egyes mérőpontok, sőt azok működtetésének időbeli lefutása hogyan befolyásolta az energiafelhasználást. Az EnergiaNet program ezzel szemben lehetővé teszi, hogy a csatlakozó üzletfelek akár 15 perces bontásban is vizsgálhassák energiafelhasználásukat. Akár az egyes vételezési pontok, akár a vételezési pontok tetszés szerint meghatározott összesítésének nyomon követésével is. A rendszer terhelési és fogyasztási adatokat, jelleggörbéket, statisztikákat biztosít a vállalatvezetők számára, az adatok grafikus és táblázatos formában is megjeleníthetők.

– Mennyire nyilvánosak az adatok, és biztonságos a rendszer használata?

– Egy adott vállalat csak a saját adatait érheti el egy, a cégre szabott „privát” oldalon keresztül. Nemcsak a jelenre, a múltira vonatkozóan is. Amennyiben egy üzleti ügyfél leszerződik az EnergiaNet szolgáltatásra, a korábbi időszak statisztikái is megtekinthetők, elemezhetők lesznek számára. Az adatok akár le is tölthetők, így is biztosítva a részletesebb elemzés lehetőségét. A grafikonokon, táblázatokon nemcsak a nyers fogyasztási adatok jeleníthetők meg. Nyomon követhetők a csúcsidőszakokra, völgyidőszakokra vonatkozó adatok, a napi minimális teljesítmény, az átlagteljesítmény lefutása, valamint az úgynevezett kumulatív százalékos eloszlás, amely megmutatja, hogy az adott hónap egyes időszakainak teljesítménye mennyivel és milyen időbontásban volt az átlagos felhasználási szint alatt vagy felett. Az egyes mérési pontokhoz tartozó lekötött teljesítmények értékét szintén megjelenítik a grafikonok, így a döntéshozók könnyen ellenőrizhetik a fogyasztást, megelőzve a többletköltséget jelentő túlfogyasztást.

– Milyen egyéb szolgáltatást kínálnak ezen a csatornán keresztül?

– Az EnergiaNet rendszer segítségével a szerződéses adatok egy része is könnyen módosítható. S természetesen ellenőrizhetők az egyes számlázási pontokhoz tartozó fogyasztási szintek – valamint az ezekhez tartozó díjak is. Az okostelefonos fejlesztésekkel párhuzamosan még áttekinthetőbbé tett felületen a felhasználók pillanatok alatt ellenőrizhetik fogyasztásukat, sőt akár rögtön kapcsolatba is léphetnek az ügyfélszolgálattal, hogy rendelkezzenek a szükségesnek tartott változásokról. S az adatszolgáltató felületek mellett az ELMŰ-ÉMÁSZ más oldalakon nem olvasható elemzésekkel és interjúkkal is segíti az eligazodást a liberalizált villamosenergia-piacon.

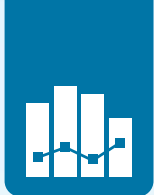
– Mibe kerül ez a szolgáltatás?

– A szolgáltató havi díja húszezer forint plusz áfa, ám az évi ötszázezer kilowattóránál többet fogyasztók térítésmentesen használhatják az oldalakat. Ha belegondolnak azonban, hogy a vállalatok rezsije évi több millió forint, akkor könnyen belátható, hogy csak 1 százalékos megtakarítás is bőven kitermeli ennek a rendszernek a díját. ■

www.energianet.hu

A próbaüzemhez felhasználónév: Demo

Jelszó: 123456

ENERGIA
Net

FOGYASZTÁSI ADATOK GOMBNYOMÁSRA

Tervezze és ellenőrizze velünk
villamosenergia-fogyasztását!

ELMŰ - ÉMÁSZ

EnergiaNet 2.0
MÉG TÖBB ÚJ
FUNKCIÓVAL!

A döntéshozók mintha nem értenék...

Hiányzó épületenergia

■ SZÖVEG: BERTÓK T. LÁSZLÓ

Magyarországon a lakosság 24 százaléka tervez energiahatékonysági beruházást, és átlagosan 30 százalékos rezsicsökkentésre számítanak, holott sok esetben ennek akár a duplája is könnyen elérhető – derül ki az Energiaklub országos, reprezentatív, lakossági kutatásának eredményeiből, melyet a szakmai szervezet a március 6-i Energiahatékonysági Világnap alkalmából publikált.

A Negajoule 2020 nevet viselő kutatás anyagából kiderül, hogy Magyarország teljes energia-felhasználásának 33 százalékát (360 PJ) emészti fel a lakóépületek fűtési és melegvíz-igénye. Ennek döntő részét, 81 százalékát a családi házak energiafogyasztása teszi ki, vagyis az eddigi kormányzati politikával szemben nem is a társasházak, különösen nem a panelházak korszerűsítésével lehetne látványos energiamegtakarítási eredményt elérni, hanem a családi házak tömeges felújításával. Abban, hogy

a kormányok eddig mégis az „F” energetikai besorolású panelek felújításának támogatására helyezték a hangsúlyt (a panelházak 40 százaléka meg is újult és A-B kategóriás lett), alighanem elsősorban politikai szándékok játszottak szerepet.

ENERGIAFALÓ CSALÁDI HÁZAK

A lakóépületek fűtéséhez, melegvíz-igényéhez köthető primer energiafogyasztás 68 százalékát a földgáz, 28

energetikai támogatások

Ámon Ada

százalékát a tűzifa-felhasználás teszi ki. Amennyiben a háztartások minden rendelkezésre álló energiahatékonysági korszerűsítést megtennének, a felhasznált energia hatalmas részét, több mint 42 százalékát (152 PJ) megtakaríthatnák. Elgondolkodtató, hogy a családi házak nagy része számára a hőszigetelés és nyílászáró-csere együttes elvégzése jövedelmezőbb befektetés lenne, mint a hosszú távú banki lekötés.

– Egy rendszerváltás után, PTH38-as téglából épült családi ház esetén átlagosan mintegy 30 százalékos energia-megtakarítás érhető el egy 10 cm-es polisztirol-hab-hőszigeteléssel és a korszerű nyílászárók (legalább $U=1,2W/m^2K$) cseréjével – persze ha ennél mélyebb változásokat eszközölünk az épületen (kazáncsere, napkollektor, stb.), az eredmény is fokozható – tette hozzá érdeklődésünkre Ámon Ada, az Energiaklub Szakpolitikai Intézet és Módszertani Központ igazgatója.

SZAKÉRTŐK, KIVITELEZŐK MINŐSÍTÉSE

A vidéken leggyakrabban előforduló, a '80-as évek előtt, kistéglából, vagy vályogból épült „Kádár-kocka” házak elégitik ki legkevésbé a mai energetikai követelményeket. Többségük jó, ha F-G kategóriába sorolható. Csupán a szigetelésük révén el lehet érni akár 50-60 százalékos energia-megtakarítást, amivel már több osztállyal feljebb, B-C kategóriába kerülhetnek. A végzett vizsgálat során világossá vált, hogy a magyar ingatlantulajdonosok valójában jól ismerik az energetikai fejlesztések hatékonyságát, nyitottak is a beruházások irányába, ám sokan nem veszik igénybe azt a szakértelmet, ami egy energiahatékonysági beruházáshoz szükséges. Az eredmények alapján ugyanis a beruházást tervezők 47 százaléka szakemberek helyett az interneten tájékozódik, 24 százalékuk rokonoktól, ismerősöktől kér tanácsot, s mindössze 15 százalékuk fordul szakemberhez szaktanácsért. E mögött sokszor jogos bizalmatlanság húzódik meg (attól félünk, hogy ránk tukmálnak valamit), ami rávilágít a kormány egyik sürgős teendőjére, a szakipar minősítési rendszerének kidolgozására.

Energiahatékonyság, épületenergetika, megújuló energia-hasznosítás tekintetében Németország áll a világ élvonalában. Példájukat jó volna követni, de egy sor feltétel hiányában lehetetlen programjaikat Magyarországra adaptálni. A német modell része például a cégek,

szakemberek minősítési rendszere. A megrendelő Németországban könnyen elkerülheti a kontárokot és egyéb szélhámosokat.

A DÖNTÉSHOZÓK MINTHA NEM ÉRTENÉK...

Az épületenergetikai célú beruházások támogatásával az Orbán-kormány gyakorlatilag teljesen leállt, ami a választási ígéretekkel szöges ellentétben áll. Kérdés, hogy miért? Ez ellentétben áll Magyarország energiastratégiájával, az energiahordozóktól való kitettségeinek csökkentése szándékával és egy sor mindennel, ami amúgy szerepel a kormány kommunikációjában.

Ámon Ada arra gyanakszik, hogy az államapparátus, a döntéshozók valójában nincsenek tisztában vele, mit is veszít a költségvetés, ha nem támogatja az épületenergetikai beruházásokat.

A Negajoule 2020 kutatás szerint a magyarországi lakóházakban rejlő teljes műszaki-elméleti potenciál kiaknázása mai árakon számítva közel 7400 milliárd forint értékű beruházást generálna, és ehhez a 2020-ig tartó időszakban évente kb. 330 ezer háztartásnak kellene valamilyen épületkorszerűsítést végrehajtania. Ha az állam ennek finanszírozásában részt kívánna vállalni, akkor ez a minimálisnak tekinthető 30 százalékos támogatási intenzitás mellett évente mindössze kb. 220 milliárd forintjába kerülne az államnak.

De ha csak a pesszimistább, ún. „gazdaságos potenciállal” számolunk, ez országos szinten kb. 2400 milliárd forintnyi összberuházást jelentene, aminek keretében 160 ezer háztartást kellene 2020-ig minden évente hőszigetelni, és ez a 30 százalékos támogatási szint mellett 85 milliárd forint évenkénti kiadást jelentene a költségvetésnek. Az energetikai fejlesztések anyagi támogatása pályázati úton nyilvánvalóan többszörösen megtérülő beruházás lenne az állam részéről. A beruházások gazdaságélénkítő, munkahelyteremtő hatása, a haldokló építőipari ágazat újraillesztése, az építőanyag-ipar fellendülése révén a generált adóbevételek bőven visszahoznák a befektetett pénzt. Érthetetlen tehát a kormány tétlensége e téren – mondja a szakember. Különösen azért, mert a hosszú távon is előre láthatóan növekvő energiaárak tükrében az energiahatékonyság nem csak ökológiai, egyre inkább szociális kérdés, amit a döntéshozók pontosan tudnak.

Csak hogy míg a 10 százalékos energiaár-csökkentés rendeleti úton egy tollvonással elintézhető, addig egy energetikai pályázati rendszer kialakítása, lebonyolítása, hatásának kiteljesedése több évre húzódik szét, vagyis a választási logika nem kedvez a nagy programoknak. Márpedig a német sikerek is több évtizedes üzleti modelleken alapulnak. ■

Tótszerdahely lapátkerekes vízi erőműve

■ SZÖVEG: KISFALVI GABRIELLA

Rövidesen úszó vízi erőmű kezd meg működését a horvátországi határfolyón, a Murán – tudtuk meg Tótszerdahely független polgármesterétől, Tislér Istvántól. Az elkészült szerkezet jelenleg egy szántón várja, hogy a működési engedélye jogerőre emelkedjen és március elején vízre bocsássák. A megújuló forrásból villamosenergiát termelő, minden vonatkozásban magyar szerkezet számottevően csökkenti a község kiadásait úgy, hogy közben semmilyen környezetkárosítást nem okoz.

Az 5,5 tonnás, tűzi horganyzott acélból készült törpe erőmű ötletét azok az egykor a Murán tömegével működő úszó vízimalmok ihlették, amelyek egy lehorgonyzott fa hajótestből és egy jókora, a víz sodrása által meghajtott lapátkerekből álltak. Persze csak az ötlet a régi, a megvalósítás vadonatúj. Ezúttal katamarán jelleggel két úszó hajótest között egy 6 méter átmérőjű lapátkereket kell elképzelni, amely egy áramfejlesztő generátort hajt meg. Mivel a Mura Magyarország legsebesebb vízjárású folyója, kis vízállásnál is tökéletesen alkalmas az áramfejlesztésre.

A cölöpökhöz rögzített úszó berendezés karbantartást nem igényel, legfeljebb a fennakadt hordalékot kell időnként eltávolítani a lapátkerek elől. Ha befagyna a Mura – ami ezen a szakaszon három évtizede nem fordult elő –, akkor a forgórészt egyszerűen ki lehet emelni a vízből.

A törpe erőmű 8 kilowattóra áram termelését folyamatosan biztosítja, amelyet az EON hálózatába táplál be, mégpedig remélhetőleg a megújuló energiára vonatkozó átvételi áron. Ez utóbbi ügyében még folynak az egyeztetések, ugyanis az eddigi gyakorlat csak nap- és szélergia átvételét érintette, a tótszerdahelyi az első vízenergiás erőmű a térségben, ezért egyedi megállapodásra lesz szükség az egyetemes szolgáltatóval.

A 8 kilowattóra elsőre nem tűnik nagy teljesítménynek, viszont figyelembe véve, hogy a község közvilágítása 6,2 kilowattórát emészt fel, jól látszik, hogy jelentősen csökkenteni fogja a falu áramszámláját.

Az úszó áramfejlesztőt Fontányi Gábor mérnök tervezte. A tótszerdahelyi a második példány, egy már működik a Dunán, Hartánál. A tengeri hullámerőművek iránt műkedvelői szinten érdeklődő Tislér István ez alapján kereste meg a mérnök-feltalálót, hogy terveztesse egy hasonló tótszerdahelynek is. Kapóra jött az a horvát-magyar határon átnyúló IPA pályázat, amelynek keretében uniós támogatással szennyvíztelep-rekonstrukció és szoláros iszapszárító valósult meg Tótszerdahelyen. Ebbe a 87 ezer eurós megújulás mintaprojektbe sikerült beilleszteni az úszó erőművet, amelynek költsége 20 ezer euró volt. Ennek önkormányzati önrésze már fél év alatt megtérül, de ha nem volna semmiféle támogatás, 5-6 év alatt a szerkezet akkor is megtermelné a saját árát – mondta Tislér István. ■

Tanúsított minőség

Tizenöt év alatt 342 hazai nagydíjas termék

Idén 16. alkalommal hirdetik meg a Magyar Termék Nagydíj Pályázatot. Magyarország legtekintélyesebb önkéntes tanúsító védjegyének elnyerésére 24 témakörben lehet pályázatot benyújtani. Új pályázati kategóriaként idén már vendéglátás témakörben is pályázhatnak a magyarországi vállalkozások.

A Magyar Termék Nagydíj minőségtanúsító rendszer célja, hogy elismerje és díjazza a Magyarországon gyártott vagy forgalmazott termékek és szolgáltatások magas minőségi színvonalát. Célja emellett az is, hogy egyértelmű segítséget nyújtson a termékeket és szolgáltatásokat vásárló fogyasztóknak a minőségtudatos választásban.

A hagyományoknak megfelelően Magyarországon gyártott és forgalmazott termékekkel, illetve szolgáltatásokkal lehet pályázni, de ez utóbbi kategóriában idén bővült a kör: immár vendéglátás témakörben is indulhatnak a magyarországi cégek.

A pályázatokat május 17-ig lehet benyújtani. A díjak átadására szeptemberben, a Parlamentben kerül sor. „A pályázatokat a kiírók által felkért, független szakmai zsűri bírálja el, a benyújtott dokumentáció alapján. A Magyar Termék Nagydíj elnyerése szigorú követelményrendszerhez kötött, a kitüntetett termékek és szolgáltatások megfelelőségének igazolását független szakértőkből álló zsűri vizsgálja, garantálja és folyamatosan ellenőrzi” – mondta a pályázat meghirdetése kapcsán Kiss Károlyné, a Magyar Termék Nagydíj Pályázati Iroda ügyvivő igazgatója.

AZ ÁLLAM KÉPVISELŐJE IS A KIÍRÓI TANÁCSBAN

A kiírói tanács a magyar államot képviselő Kárpát Régió Üzleti Hálózat Zrt-vel egy új taggal bővült. A részvénytársaságot a magyar állam képviselőjében a Nemzetgazdasági Minisztérium és a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara hozta létre a Kárpát Régió Üzleti Hálózat

irodáinak működtetésére. E hálózat törekvése, hogy elősegítse a kelet-közép-európai országok nyitását egymás gazdasági irányába, és hozzájáruljon ahhoz, hogy ez a térség egy elismert, összefonódó és erős gazdasági régióvá fejlődjön. Ezt a célt szolgálja a Pályázat Régiók Díja különdíj is, amelyet legfeljebb három, a Kárpát-medencei régióban tevékenykedő, külföldi vállalkozás nyerhet el.

PATRIÓTA GAZDASÁGI SZEMLÉLET

„A válságból való kilábaláshoz nélkülözhetetlen a patrióta gazdasági szemlélet elterjedése. Szükségszerű, hogy a maga eszközeivel mindenki támogassa azokat a vállalkozásokat, amelyek hazánkban termelnek, foglalkoztatnak és adóznak. Ebből mindenki kivetheti a részét, ha ezen társaságok áruit vásárolja meg” – mondta köszöntőjében Dr. Latorcai János, az Országgyűlés alelnöke, a Magyar Termék Nagydíj ez évi rendezvényeinek fővédnöke. „Egy-egy, a Magyar Termék Nagydíj védjegyével ellátott áru megvételével nemcsak a hazai gazdaságot, s ezáltal a magyar embereket van módunk közvetetten támogatni, hanem abban is bizonyosak lehetünk, hogy az európai normáknak messzemenőig megfelelő termékre vagy éppen szolgáltatásra adtuk ki pénzünket” – tette hozzá.

„A magyar gazdaságpolitika prioritásai – a regionális integráció és magyar tulajdonú kisvállalkozói kör erősítése – felértékelik a Magyar Termék Nagydíj intézményét” – hangoztatta Radetky Jenő, a Wekerle Terv Miniszteri Biztosa. „A Kárpát-medencei gazdasági integráció elősegítésére elfogadott kormányprogram, a Wekerle Terv célcsoportja az a vállalati kör, amely magyar szolgáltatást állít elő és tartós piaci jelenlétet biztosít Magyarországon, valamint a szomszédos országokban. Ennek további erősítésére a Kárpát Régió Üzleti Hálózat Zrt. irodái ez évben megszervezik a Wekerle Vállalkozói Körök közösségét, amely a magyar üzleti kapcsolatok bővítésében jelentős szerepet játszik majd” – tette hozzá a miniszteri biztos. (x)

A pályázati feltételekről bővebben a www.termeknagydij.hu honlapon tájékozódhatnak, ahol a pályázati anyag is elérhető.

nyomda
hirdetése

Újraéled a népopera

Lebontás helyett megújul az Erkel Színház

■ SZÖVEG: SZARKA SÁNDOR

Hat év szünet után ismét látogatható az Erkel Színház. Az egykori népopera 1,7 milliárd forintból újul meg – egyelőre csupán néhány részletében, ám júniustól novemberig folytatják a felújítást. A koncepció ugyanúgy aktuális, mint egy évszázadon át: könnyedebb darabokkal, olcsóbb jegyárakkal a szegényebb rétegek előtt is népszerűsíteni az operát.

Éveken át csak elhagyott, már-már omladozó mementóként rontotta az amúgy is kopott II. János Pál tér (korábban Köztársaság tér) képét az Erkel Színház puritán épülete. A több mint kétezer fős befogadó képességű színházat még 2007-ben zárták be, s lebontásra szánták a Gyurcsány-kormány kultúrpolitikusai. Helyén, az akkori preferált finanszírozási forma szerint PPP-beruházásban építettek volna új kultúrpalotát, amelyet aztán 25 évig 3 milliárd forint/év összegért bérelhetett volna a főváros. Ám az úgynevezett PPP-beruházások elvéreztek a rejtett államadósságot érő kritikák kereszttüzében, a téren pedig ott maradt az egykori népopera folyamatosan pusztuló épülete.

– 2011 elején javasoltam, hogy nyissuk meg újra az Erkel Színházat. Támogatókra találtam, s az év második felében már kormányhatározat született a renoválásról. A PPP-beruházás összegéhez képest minimális áron, 1,7 milliárd forintért újítjuk fel az épületet – mesél a fordulatról Ókóvács Szilveszter, az Operaház főigazgatója.

Azért tartja fontosnak a március eleji színháznyitást, mert ezzel egy új kategória születhet a magyar teátrumok körében. Pontosabban egy régi-új kategória. Százkét évvel ezelőtt, 1911-ben ugyanis azzal a szándékkal építették az akkor még Népoperának nevezett színházat, hogy a szegényebb, kevésbé vájt fülű rétegekkel is megkedveltesék az opera, operett, balett műfaját. Népszerű darabokat, fül-

bemászó dallamokat játszottak itt olcsó jegyárak mellett – természetesen az Operaháznál lényegesen szerényebb építészeti megoldások mellett. Valójában ugyanennek a koncepciónak az aktualitását fedezte fel az újra az Operaház főigazgatója, aki hangsúlyozza: a két intézményt közös irányítás alatt tartják, így az Erkel Színház látogatói is ugyanazokat a művészeket láthatják elérhetőbb áron. Ahogy számol: a jegyek nem kerülnek majd többre, mint a plázás mozijegyek ára.

– A jegyárak így nem akadályozhatják a hozzáférést ahhoz, amit mindenki az adójából amúgy is támogat – fejtegeti a főigazgató. Hozzáteve: népopera helyett ma már inkább közösségi operának nevezné az Erkel Színházat, amelynek feladata az is, hogy megismertesse és megszerettesse a műfajt az ifjúsággal.

A 2011-es kormányhatározat óta tulajdonképpen csak hét hónap maradt az Erkel Színház megnyitásáig, így a felújítás rohamtempóban zajlott – ám még nem fejeződött be. A március elsejei nyitásig csupán 250 millió forintot költöttek az épületre – alapvetően a színpadra, bizonyos folyosó-részletekre és az öltözőkre. A felújítás nagyobbik részét a nyári szünet és az őszi hónapok alatt végzik, amikor majd megújul a színpadtechnika és az épület külső megjelenése is.

– Csak süllyesztőkre, zsinórpadlásra, világításra, hangtechnikára 400 millió forintot költünk majd, hogy megfeleljünk a kor követelményeinek – magyarázza Mózár István, a színház ügyvezető igazgatója. Addig, mint mondja, afféle próbaüzemnek tekintik a 81 előadást.

A közösségi színház fogalmát egyébként napjaink közösségi terében, az internet világában is igyekeznek megteremteni. Az egyes előadások oldalait látogatók közül 101 fő 101 forintért vásárolhat színházjegyet (mert hogy 101 éve nyitott a színház) – így is próbálva új rétegeket nyerni a műfajnak.

A koncepció egyelőre sikeresnek látszik. Az Erkel újraindítását a Győri, a Pécsi és a Magyar Nemzeti Balett egyfelvonásosaival telt ház előtt ünnepelték, ahogy előreltek a jegyek a következő hetek előadásaira. A teljes felújítás utáni újraindítást pedig november 7-re, Erkel Ferenc születésének 203. évfordulójára tervezik. ■

A Múlt-Kor Történelmi Magazin
érdekes ajánlata önkormányzatoknak

ISMERD MEG HAZÁDAT!

A Magyarországon megjelenő történelmi témájú lapok legnépszerűbbike, a 13 éves múltra visszatekintő és különféle csatornáin keresztül több tízezer olvasót elérő Múlt-Kor Történelmi Magazin új rovatot indít: ismeretlen, a turisztikai látványosságok sorából méltatlanul kihagyott célpontokat kíván bemutatni és felkeresésre ajánlani a történelem iránt vonzódó olvasótaborának. Ehhez kéri az érintett önkormányzatok segítségét Bartal Csaba, a magazin főszerkesztője.

– Honnan jött az ötlet: az olvasók történelem iránti vonzalma és az ismeretlen turisztikai célok összekapcsolása?

– Valójában nem is a mi ötletünk, hiszen brit partnerlapunk, a History Today már évek óta nagy sikerrel működtet hasonló rovatot. Azt tapasztaltuk, hogy nálunk is nagy igény volna hasonlóra. Képekkel illusztrált, viszonylag rövid, ugyanakkor informatív cikkeket képzelünk el mintegy hat oldalon mi is. Itt nem tanulmányok, szakcikkek jelennének meg, hanem rövid ismertetővel, a tárgyhoz tartozó történelemmel szeretnénk a látnivalók iránti érdeklődést felcsigázn.

– Konkrétan milyen fajta turisztikai célpontokra gondolnak?

– Elsősorban történelmi helyszínekre, elvégre olvasóink a történelem iránt érdeklődők közül kerülnek ki. Persze egyéb kulturális célpontokat, múzeumokat, irodalmi vonatkozású helyeket is szívesen bemutatnánk, elvégre a történelem, az építészettörténet és a művészettörténet kéz a kézben járnak. Miért is kellene bármelyikről lemondanunk, ha úti célokat szeretnénk ajánlani egy-egy kiránduláshoz?

– Miért gondolják, hogy egyáltalán az szükséges ajánlani célpontokat?

– Ez az igény már régen megfogalmazódott. Az olvasóinkkal való érintkezéseink során azt vettük észre, hogy újabb és újabb generációk nőnek fel, amelyek keverik például a jáki és belpátfalvai templomokat. Nem a nosztalgia beszél belőlem, de az én nemzedékemnek még megadatott, hogy nagyon sokat utaztunk belföldön, minket még vittek az iskolák, talán a kisebb információadatokban több figyelem fordult a történelmi értékeink felé. Természetesen nem elsősorban a mindenki által unásig ismert, szépen felújított és csillogó idegenforgalmi katalógusokban szereplő turisztikai célpontokra szeretnénk felhívni a figyelmet, hanem ellenkezőleg, a méltatlanul elfeledett különlegességekre. Azokra a mellőzött helyekre, amelyekről jó esetben is csak néhány helytörténetész tud,

noha történelmünknek, szellemi, lelki örökségünknek integráns részei. Olyan helyekre, amelyek megmozgatják a történelem iránt vonzódó fiatalok és idősebbek fantáziáját.

– Akkor az sem jelent problémát, hogy a kevésbé közismert turisztikai célpontok éppen azért nem közismertek, mert történetesen romosak?

– Hol romosak, hol pedig nem azok, de ennek valóban nincs is túl nagy jelentősége. Amikor valaki, aki a történelem levegőjét szeretné magába szívni egy régmúlt jeles esemény helyszínén, nem feltétlenül arra vágyik, hogy ott all inclusive szolgáltatás várja. Sőt! Olvasóink számára sokkal izgalmasabb az, ami eredeti, ami hiteles, ami nem szokványos lerágott csont. Hogy erre mekkora a vágy az olvasóink részéről, ezt Romkert-rovatunk révén is leszűrhetjük. Itt azokat a pusztulófélben lévő várakat, kastélyokat mutatjuk be, amelyek egykor pazarok voltak, de mára romossá lettek. A visszajelzések alapján azt tapasztaljuk, hogy ez az egyik legérdekesebb rovatunk, és az itt bemutatott helyeket rendre felkeresik az olvasóink.

– Az elfeledett helyek bemutatásához milyen segítséget várnak az önkormányzatoktól?

– Talán nem eretnokség, hogy a Múlt-Kor magazin ebből némi bevételt remél, persze csak az önkormányzati erőforrások figyelembevételével. Arra számítunk, hogy sok helyhatóság felismeri, mennyire megtérülő befektetés a számára az, amikor rajtunk keresztül közvetlenül egy meghatározott idegenforgalmi célcsoportot szólít meg. Ahogy vannak kegyhelyekkel rendelkező önkormányzatok, amelyek a zarándokok megszólítására helyezik sikerrel a hangsúlyt, ugyanúgy lesznek önkormányzatok, amelyek néhány tízezer forint árán a történelem iránt vonzódó fiatalok körében szeretnének ismertségre szert tenni, turisztikai célponttá válni. Ebbe aztán bekapcsolódhatnak helyi margarétás házak, vendégfogadók is.

– Kérdés, hogy mekkora tömegről is van szó? Hány embert ér el a Múlt-Kor Magazin?

– A magazin nyomtatott formában 15 ezer példányban jelenik meg negyedévente, de nem csak ezen keresztül érjük el a közönségünket. A www.mult-kor.hu weboldalunkat 35 ezer olvasó látogatja meg naponta. Ezen felül van egy 38 ezer fős hírlevél-bázisunk, velük hetente tartjuk a kapcsolatot, és a Facebookon is nagyon erős a közösségünk: több mint 21 ezer, igen aktív követője van az itteni oldalunknak. A Facebook statisztikájából tudjuk, hogy olvasótáborunk a 25-40 éves korosztályban a legerősebb.

– Ezeket a csatornákon is eljuttatják olvasótáborunknak az ismeretlen látnivalókról szóló rovat anyagait?

– Természetesen, egy komplett csomagban gondolkodunk, amit igen kedvező áron kínálunk az önkormányzatoknak. Számunkra az az elsődleges, hogy olvasótáborunk előtt kitaruljon az „ismeretlen” történelmi Magyarországnak egy fontos és izgalmas szeglete. Mindez érdeke az olvasóknak és érdeke azoknak az önkormányzatoknak, amelyek közvetve vagy közvetlenül profitálnak abból, hogy általunk egy széles réteg számára turisztikai célponttá válnak.

(x)

Jótekonysági bál a r

■ SZÖVEG ÉS KÉP: HORVÁTH MIKLÓS

Kárpátalja egyik legszebb műemléke, Bereg vármegye volt igazságügyi palotája a kárpátaljai magyar értelmiség képzésének talán legfontosabb bázisa. A hanyattatott sorsú beregszászi épületben ma a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola működik, de a magyarországi adományokból részben helyreállított palota rekonstrukciója még bő egy évtized után sem fejeződött be. A napokban egy jótekonysági bál keretében folyt tovább a gyűjtés, melyen munkatársunk is képviseltette magát.

Ukrajna egyetlen magyar főiskoláját, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolát 1996-ban alapították. Az alapító Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ), a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség, a Kárpátaljai Református Egyház és a beregszászi városi tanács egy alapítványt hozott létre az intézmény működtetésére, míg a római katolikus egyház és a görög katolikus egyház képviselői támogatásukról biztosították az alapítókat – akkori helyzetük nem tette lehetővé a tevőleges közreműködést. A magyar kormány azonban kezdettől anyagiakkal is támogatta az intézmény létrehozását.

Az alapítványi főiskola nem sokkal ezután meg is kezdte működését, melynek keretében tanárok és agrárszakemberek magyar nyelvű képzése indulhatott el magyarországi főiskolákkal való együttműködés keretében – különböző ideiglenesen rendelkezésre álló helyiségekben. Kézenfekvő volt, hogy a főiskola végleges épülete legyen a beregszászi Kossuth téren álló, Bereg vármegye egykori Igazságügyi Palotája, mely méretében és jellegében – teljes rekonstrukciót feltételezve – ideális lenne erre a célra. A palota tervezője Jablonszky Ferenc

magyar főiskoláért

volt, aki 1907-ben, tervpályázaton nyert francia neobarokk stílusban fogant terveivel. A hatalmas épület meglepően gyorsan felépült, két éven belül megnyithatta kapuit a Vármegyei Bíróság (Igazságügyi Palota).

EGY PALOTA PUSZTULÁSA

A II. világháború utáni békeszerződések Beregszászt egész Kárpátaljával együtt a Szovjetunióhoz csatolták. A vármegyei bíróság történelmi épületét először laktanyává változtatták, majd 1971-ben finommechanikai üzemet nyitottak benne a Szovjetunió hadiipari igényeinek kielégítésére. Az új funkció megkövetelte, hogy a palota falait áttörve nagy teljesítményű szellőzőrendszert építsenek ki, és a valaha szép helyiségekben többtonnás gépeket helyezzenek el. E barbár tettet aligha lehet másnak nevezni, mint az épített örökség megcsúfolásának. A „dicsőséges” Szovjetunió összeomlása után a gyár csődbe ment és bezárták. Mindez azonban az amúgy is rossz állapotban lévő épület további pusztulásához vezetett.

A '90-es években a helyi vezetőség nem tudta, hogy mit kellene tennie a volt Vármegyei Bírósággal, nem akadt befektető, aki megmentette volna a palotát a pusztulástól. Az egyetlen ésszerű megoldást az a terv jelentette, hogy magyar oktatási intézményt létesítsenek benne, amihez az anyagi támogatást Magyarország kormánya ígért.

MAGYARORSZÁGI TELEPÜLÉSEK SEGÍTETTEK

A főiskolát 1996-ban alapították, de csak 2002-ben kezdték el a volt Igazságügyi Palota felújítását az Apáczai és az Illyés közalapítványok segítségével. A magyarországi közalapítványi támogatás csak a munka megkezdésére volt elegendő, ezért a vezetőség segítséget kért Ukrajna és Magyarország települési önkormányzataitól.

Az elkövetkező öt év során többnyire magyar civil szervezetek és magyarországi önkormányzatok segítségével a helyiségeket szinte teljesen felújították a 2008-ig „összepakozott” 288 millió forintból. A rekonstrukcióhoz hozzájárult 75 város és község önkormányzata, 8 megyei önkormányzat, alapítványok, egyesületek, illetve magánszemélyek, sőt még egy táncsoport is. A főiskola felújított termeit azoknak a városoknak tiszteletére nevezték el, amelyek jelentősebb összeggel támogatták annak rendbehozatalát. Legfőbb mecénás az Apáczai Közalapítvány volt, amely pályázatok útján a felújítás 56 százalékát finanszírozta, de a többi támogató is említést érdemel: a legnagyobbak közül az Illyés Közalapítvány, Budaörs, Esztergom, Kecskemét, Eger, Pest- és Nógrád megye, Zugló (Budapest, XIV. kerület), az „Eudoxia 20” Alapítvány, a Magyar-Amerikai Barátság Egyesület.

MESSZE MÉG A BEFEJEZÉS

A felújítás még ma is tart, jelenleg a tetőzet rekonstrukciójára folyik gyűjtés. A főiskola számos termékét még nincs

neve – névadók azok lehetnek, akik belépnek az intézmény anyagi támogatóinak sorába. A felújítási költségeket egyebek mellett jótékonyági akciókból próbálják összegyűjteni. Az egyik ilyen volt legutóbb az ungvári és a beregszászi magyar főkonzulátusok által patronált farsangi bál. A nagyszabású rendezvényre számos magas rangú vendég látogatott el. A négyszáz fős vendégseregben ott volt Répási Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár, Ljubka Katalin a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Nemzetpolitikai Államtitkárságának osztályvezetője, Bayer Mihály Magyarország ukrajnai nagykövete, Bocskai József ungvári és Tóth István beregszászi főkonzulok, Dr. Vinnai Győző, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal vezetője, Kovács Miklós, a KMKSZ elnöke.

Bayer Mihály nagykövet lapunk tudósítójának elmondta, hogy a II. Rákóczi Ferenc Főiskola mára a Bereg-vidék művelődési és tudományos központjává vált. A tanintézmény bázisán a tanszékeken kívül létrehozta több kutatóintézetet is, melyek elsősorban a kárpátaljai régióban vizsgálják a magyar nyelv fejlődését és az oktatás helyzetét.

KÜZDELEM A MAGYAR NYELV EGYENJOGUSÁGÁÉRT

Februárban a főiskola egy tudományos konferenciának adott helyet „A kárpátaljai magyar oktatás helyzete és lehetőségei az ukrán nyelvtörvény tükrében” címmel. A konferencián felszólalt Németh Zsolt, a külügyminisztérium államtitkára, aki élesen reagált azon ukrán politikai álláspontra, amely szerint a nyelvtörvény követelményei elsősorban az orosz kisebbségre terjednek ki. Az államtitkár arra kérte a felsőbb ukrán vezetést, hogy ne osszák az embereket egyenlőkre és egyenlőbbekre, jelen esetben magyarokra és oroszokra és a törvényben rögzített normatívákat egyformán terjesszék ki mindenkire. A konferencián elfogadtak egy zárónyilatkozatot, melynek lényege, hogy azokban a régiókban, ahol a magyar nyelv regionális státuszt nyert, az iskolák dokumentációját magyar nyelven vezethessék, a nemzetiségi tanintézmények pedig kétnyelvű érettségi bizonyítványokat adhassanak ki.

Ukrajna Oktatási Minisztériumának döntése értelmében az iskolákban már az első osztálytól bevezetésre kerülő kötelező két idegen nyelv egyike a szülők jóváhagyása esetén a magyar legyen, melyet – az orosz nyelvhez hasonlóan – vegyenek fel azon tantárgyak sorába, melyekből emelt szintű érettségit tesznek a végzősök. Az állami tudásfelmérő feladatainak szövegét pedig fordítsák le magyarra! A fórum résztvevői reményüket fejezték ki, hogy az ukrán kormány és a parlamenti honatyák meghallgatják a kárpátaljai magyarok kérését. ■

Egy magyar az ukrán parlamentben

■ SZÖVEG: HORVÁTH MIKLÓS

– Mit tekint a legfontosabb feladatának a kijevi törvényhozásban?

– Ukrajnában, függetlenné válása óta rendkívül változókéony a politikai helyzet. Sajnos mindez rányomja bélyegét a magyarság helyzetére is. Jól emlékszünk még arra, hogy a „narancsos éra”, a Julia Timosenko vezette kormány alatt mennyire durva támadások indultak oktatási rendszerünk, anyanyelvünk ellen: megszüntették a magyar nyelvű felvételit, sőt még azt is megpróbálták betiltani, hogy a magyar iskolákban magyarul szóljanak egymáshoz gyerekeink. A politikai érdekképviselet, jogaink védelme mellett ugyanakkor fontos az is, hogy tudjunk lobbizni a fejlesztési forrásokért.

– Milyen politikai erőkkal fog együttműködni a magyarság érdekében?

– Egyértelmű, hogy a Régiók Pártja szerepel e tekintetben az első helyen, s nem csak azért, mert ennek listáján szereztem mandátumot. Azért is, mert olyan politikai erőről van szó, amelynek programjában kiemelt helyen szerepel az európai integráció, amely nem csak szavakban, hanem tettekben is kisebbségbarát, s ezt már nem egyszer bizonyította is. E párt tiszteletbeli elnökével, Viktor Janukoviccsal, illetve pártjával való több éves együttműködésünk alatt meggyőződhattünk arról, hogy következetesen valóra váltják az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség felé tett vállalásait. Kormányra kerülve egyebek mellett visszavonták az anyanyelvi oktatást sújtó intézkedéseket. Fontos még a nyelvtörvény elfogadása, aminek hatályba lépése révén garanciákat kaptunk anyanyelvünk szabadabb használatára is.

– Kíván-e támaszkodni a magyarországi politikai erőkre?

– Az UMDSZ mindig is azt az elvet követte, hogy együtt kell működni a regnáló magyar kormánnyal. Sajnos, a mostani kormánnyal eddig ezt nem sikerült megvalósítanunk, mert Budapest számára csak egy

GAJDOS ISTVÁN

1971-ben született Makkosjánosiban (Kárpátalja, Beregszászi járás). A Lemberg-i Állami Politechnikai Egyetemen gépészmérnök, a Kárpátaljai Állami Egyetemen jogász diplomát szerzett. Politikai pályafutását a Beregszászi Járási Tanács elnökévé kezdte, majd a Beregszászi Járási Állami Közigazgatási Hivatal vezetőjeként tevékenykedett. 2002-2006 között az ukrán parlament képviselője, majd 2006 és 2012 decembere között Beregszász város polgármestere volt. 2002-től az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke. 2012 decemberétől másodjára is képviselheti a kárpátaljai magyarságot az ukrán parlamentben. Nős, feleségével három fiúgyermeket nevelnek.

magyar szervezet létezik Kárpátalján, a KMKSZ. Ezt lépten-nyomon han-goztatják is. Az UMDSZ-t mindenből kiszorították annak ellenére, hogy a 2010. őszi megválasztásokon szövetségünk kétszer több képviselőt juttatott be a különböző szintű önkormányzatokba és ötször több polgármesterünk lett! Ráadásul az UMDSZ parlamenti tényező, míg a másik szervezet nem! Én mindenesetre keresni fogom a kapcsolatokat a budapesti kormánnyal, remélve, hogy politikájában magyar közösségünk egészének érdekei kerekednek felül...

– Az anyaországi ellenzéki erőkkal jobb a viszonyuk?

– Jó kapcsolatokat ápolunk a szocialistákkal, az LMP-vel, de elismernek bennünket más erők is.

– A visszahonosítás kérdésében mégis inkább a budapesti kormánnyal lenne célszerű együttműködni – az MSZP az elcsatolt magyarok kettős állampolgársága ellen kampányolt annak idején!

– Ami a mi visszahonosításunkat illeti, úgy érzem, nemigen van már komoly mozgásterünk. A magyar kormánynak egyeztetnie kellett volna a szomszédos államokkal, mielőtt meghozták az erről szóló döntést. Most viszont – az egyeztetés hiánya miatt is – mind Szlovákiában, mind Ukrajnában komolyan ellenzik a kettős állampolgárságot. Kijev például nemzetbiztonsági ügyként kezeli ezt a kérdést.

– Ez is csak a célszerű együttműködés hiányát jelzi!

– Szomorú, hogy a regnáló magyar kormánnyal fagyosak a kapcsolataink, miközben jó az együttműködésünk az ukrán hatalommal. Csak remélni tudom, hogy sikerül feloldani ezt a kettősséget, és hogy a hivatalos Budapest belátja: egy parlamenti erővel van dolga, s egész magyar közösségünk érdekében érdemes volna tárgyalóasztalhoz ülni velünk, hogy „rendezzük végre közös dolgainkat”. ■

Portál

- Napi hírek • Heti hírlevelek •
- Expó • Pályázatok • Vitafórum • Hozzászólások •
- Közigazgatási állásajánlatok •
- Rendezvények • Oktatások •

www.onkormanyzatiklub.hu

múlt-kor

TM

negyedéves TÖRTÉNELMI MAGAZIN www.mult-kor.hu 2013 TAVASZ

Horror az
Uralban: a
Dyatlov-rejtély

72. oldal

Zichy Mihály
és az orosz
cári pornó

136. oldal

Lengyel Árpád
mentette a
Titanic túlélőit

12. oldal

ÁTPOLITIZÁLT MAGYAR ÜNNEPEK

Március 15.

Április 4.

Augusztus 20.

Október 23.

Karácsony

Már kapható
az újságárusoknál!